νομοθέται ἀγαθοί, ἑαυτῶν μένετε σύμβουλοι πιστοί· ἄρατε ἐξ ὑμῶν
πᾶσαν ὑπόκρισιν. ὁ δὲ θεὸς ὁ τοῦ παντὸς κόσμου κυριεύων, δώῃ ὑμῖν
σοφίαν, σύνεσιν, ἐπιστήμην, γνῶσιν τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ, ὑπομονήν. γίνεσθε
θεοδίδακτοι, ἐκζητοῦντες τί ζητεῖ κύριος ἀφ' ὑμῶν, καὶ ποιεῖτε ἵνα εὑρεθῆτε ἐν ἡμέρᾳ
κρίσεως. εἰ δέ τίς ἐστιν ἀγαθοῦ μνεία, μνημονεύετέ μου μελετῶντες
ταῦτα, ἵνα καὶ ἡ ἐπιθυμία καὶ ἡ ἀγρυπνία εἴς τι ἀγαθὸν χωρήσῃ. ἐ-
ρωτῶ ὑμᾶς χάριν αἰτούμενος· ἕως ἔτι τὸ καλὸν σκεῦός ἐστιν μεθ' ὑμῶν, μὴ
ἐλλείπητε μηδενὶ αὐτῶν, ἀλλὰ συνεχῶς ἐκζητεῖτε ταῦτα καὶ ἀνα-
πληροῦτε πᾶσαν ἐντολήν· ἔστιν γὰρ ἄξια. διὸ μᾶλλον ἐσπούδασα γράφειν
ἀφ' ὧν ἠδυνήθην. ὁ κύριος τῆς δόξης καὶ πάσης χάριτος μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν.

Κλήμεντος πρὸς Κορινθίους α'

Ἡ ἐκκλησία τοῦ θεοῦ ἡ παροικοῦσα Ῥώμην τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ
τῇ παροικούσῃ Κόρινθον, κλητοῖς ἡγιασμένοις ἐν θελήματι θεοῦ
διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ τοῦ παντοκρά-
τορος θεοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ πληθυνθείη. διὰ τὰς αἰφνιδίους καὶ ἐπαλλή-
λους γενομένας ἡμῖν συμφορὰς καὶ περιπτώσεις, ἀδελφοί, βράδιον νομίζομεν ἐπι-
στροφὴν πεποιῆσθαι περὶ τῶν ἐπιζητουμένων πραγμάτων παρ' ὑμῖν, ἀγα-
πητοί, τῆς τε ἀλλοτρίας καὶ ξένης τοῖς ἐκλεκτοῖς τοῦ θεοῦ μιαρᾶς
καὶ ἀνοσίου στάσεως, ἣν ὀλίγα πρόσωπα προπετῆ καὶ αὐθάδη ὑπάρχον-
τα εἰς τοσοῦτον ἀπονοίας ἐξέκαυσαν, ὥστε τὸ σεμνὸν καὶ περιβόητον καὶ πᾶσιν
ἀνθρώποις ἀξιαγάπητον ὄνομα ὑμῶν μεγάλως βλασφημηθῆναι. τίς γὰρ
παρεπιδημήσας πρὸς ὑμᾶς τὴν πανάρετον καὶ βεβαίαν ὑμῶν πίστιν οὐκ ἐ-
δοκίμασεν; τήν τε σώφρονα καὶ ἐπιεικῆ ἐν Χριστῷ εὐσέβειαν οὐκ ἐθαύμασεν;

καὶ τὸ μεγαλοπρεπὲς τῆς φιλοξενίας ὑμῶν ἦθος οὐκ ἐκήρυξε· καὶ τὴν
τελείαν καὶ ἀσφαλῆ ὑμῶν γνῶσιν οὐκ ἐμακάρισεν· ἀπροσωπολήπτως γὰρ
πάντα ἐποιεῖτε· καὶ ἐν τοῖς νομίμοις τοῦ θεοῦ ἐπορεύεσθε· ὑποτασσόμενοι τοῖς
ἡγουμένοις ὑμῶν· καὶ τιμὴν τὴν καθήκουσαν ἀπονέμοντες τοῖς παρ' ὑμῖν
πρεσβυτέροις· νέοις τε μέτρια καὶ σεμνὰ νοεῖν ἐπετρέπετε· γυναιξί τε
ἐν ἀμώμῳ καὶ σεμνῇ καὶ ἁγνῇ συνειδήσει πάντα ἐπιτελεῖν παρηγγέλλετε·
στεργούσας καθηκόντως τοὺς ἄνδρας ἑαυτῶν· ἔν τε τῷ κανόνι τῆς ὑποταγῆς
ὑπαρχούσας· τὰ κατὰ τὸν οἶκον σεμνῶς οἰκουργεῖν ἐδιδάσκετε πάνυ
σωφρονούσας· πάντες τε ἐταπεινοφρονεῖτε μηδὲν ἀλαζονευόμε-
νοι· ὑποτασσόμενοι μᾶλλον ἢ ὑποτάσσοντες· ἥδιον διδόντες ἢ λαμβά-
νοντες· τοῖς ἐφοδίοις τοῦ Χριστοῦ ἀρκούμενοι καὶ προσέχοντες τοὺς λόγους αὐτοῦ ἐπι-
μελῶς ἐνεστερνισμένοι ἦτε τοῖς σπλάγχνοις· καὶ τὰ παθήματα αὐτοῦ
ἦν πρὸ ὀφθαλμῶν ὑμῶν· οὕτως εἰρήνη βαθεῖα καὶ λιπαρὰ ἐδέδο-
το πᾶσι· καὶ ἀκόρεστος πόθος εἰς ἀγαθοποιΐαν· καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου ἔκ-
χυσις ἐπὶ πάντας ἐγίνετο· μεστοί τε ὁσίας βουλῆς· ἐν ἀγαθῇ προθυμίᾳ
μετ' εὐσεβοῦς πεποιθήσεως ἐξετείνετε τὰς χεῖρας ὑμῶν πρὸς τὸν παντοκρά-
τορα θεόν· ἱκετεύοντες αὐτὸν ἵλεων γενέσθαι εἴ τι ἄκοντες ἡμάρτετε· ἀγὼν
ἦν ὑμῖν ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς ὑπὲρ πάσης τῆς ἀδελφότητος· εἰς
τὸ σώζεσθαι μετ' ἐλέους καὶ συνειδήσεως τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ·
εἰλικρινεῖς τε καὶ ἀκέραιοι ἦτε καὶ ἀμνησίκακοι εἰς ἀλλήλους·
πᾶσα στάσις καὶ πᾶν σχίσμα βδελυκτὸν ἦν ὑμῖν· ἐπὶ τοῖς παραπτώμασι
τῶν πλησίον ἐπενθεῖτε· τὰ ὑστερήματα αὐτῶν ἴδια ἐκρίνετε·
ἀμεταμέλητοι ἦτε ἐπὶ πάσῃ ἀγαθοποιΐᾳ· ἕτοιμοι εἰς πᾶν ἔργον

πεδίῳ ἀνέστη Κάϊν ἐπὶ Ἄβελ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτόν.
ὁρᾶτε ἀδελφοί, ζῆλος καὶ φθόνος ἀδελφοκτονίαν κατειργάσατο.
διὰ ζῆλος ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἰακὼβ ἀπέδρα ἀπὸ προσώπου Ἠσαῦ
τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. ζῆλος ἐποίησεν Ἰωσὴφ μέχρι θανάτου διωχθῆναι
καὶ μέχρι δουλείας εἰσελθεῖν. ζῆλος φυγεῖν ἠνάγκασε Μωϋσῆν ἀπὸ προσώπου
Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου ἐν τῷ ἀκοῦσαι αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὁμοφύλου·
τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμῶν; μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις
ὃν τρόπον ἀνεῖλες χθὲς τὸν Αἰγύπτιον; διὰ ζῆλος Ἀαρὼν καὶ Μαριὰμ ἔξω
τῆς παρεμβολῆς ηὐλίσθησαν. διὰ ζῆλος Δαθὰν καὶ Ἀβειρὼν ζῶντας
κατήχθησαν εἰς ᾅδου διὰ τὸ στασιάσαι αὐτοὺς πρὸς τὸν θεράποντα τοῦ θεοῦ Μωϋσῆν.
διὰ ζῆλος Δαυὶδ φθόνον ἔσχεν οὐ μόνον ἀπὸ τῶν ἀλλοφύλων, ἀλλὰ
καὶ ἀπὸ τοῦ Σαοὺλ ἐδιώχθη. ἀλλ' ἵνα τῶν ἀρχαίων ὑποδειγμάτων παυσώμεθα,
ἔλθωμεν ἐπὶ τοὺς ἔγγιστα γενομένους ἀθλητάς. λάβωμεν τῆς γενεᾶς
ἡμῶν τὰ γενναῖα ὑποδείγματα. διὰ ζῆλον καὶ φθόνον οἱ μέγιστοι καὶ δικαιό-
τατοι στῦλοι ἐδιώχθησαν καὶ ἕως θανάτου ἤθλησαν. λάβωμεν πρὸ
ὀφθαλμῶν ἡμῶν τοὺς ἀγαθοὺς ἀποστόλους. Πέτρον, ὃς διὰ ζῆλον ἄδικον
οὐχ ἕνα οὐδὲ δύο, ἀλλὰ πλείονας ὑπήνεγκε πόνους, καὶ οὕτω μαρτυρήσας
ἐπορεύθη εἰς τὸν ὀφειλόμενον τόπον τῆς δόξης. διὰ ζῆλον καὶ ἔριν Παῦλος
ὑπομονῆς βραβεῖον ἔδειξεν. ἑπτάκις δεσμὰ φορέσας, φυγαδευθείς, λιθα-
σθείς, κῆρυξ γενόμενος ἔν τε τῇ ἀνατολῇ καὶ ἐν τῇ δύσει, τὸ γενναῖον
τῆς πίστεως αὐτοῦ κλέος ἔλαβε, δικαιοσύνην διδάξας ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ἐπὶ τὸ
τέρμα τῆς δύσεως ἐλθών, καὶ μαρτυρήσας ἐπὶ τῶν ἡγουμένων, οὕτως ἀπηλλάγη
τοῦ κόσμου καὶ εἰς τὸν ἅγιον τόπον ἐπορεύθη, ὑπομονῆς γενόμενος μέγιστος ὑπο-

ὑπογραμμόν· τούτοις τοῖς ἀνδράσιν ὁσίως πολιτευσαμένοις συνη-
θροίσθη πολὺ πλῆθος ἐκλεκτῶν· οἵτινες πολλαῖς αἰκίαις καὶ βασάνοις
διὰ ζῆλος παθόντες· ὑπόδειγμα κάλλιστον ἐγένοντο ἐν ἡμῖν. διὰ
ζῆλος διωχθεῖσαι γυναῖκες δαναΐδες καὶ δίρκαι αἰκίσματα δεινὰ καὶ ἀνό-
σια παθοῦσαι· ἐπὶ τὸν τῆς πίστεως βέβαιον δρόμον κατήντησαν· καὶ ἔ-
λαβον γέρας γενναῖον αἱ ἀσθενεῖς τῷ σώματι. ζῆλος ἀπηλλοτρίωσε
γαμετὰς ἀνδρῶν· καὶ ἠλλοίωσε τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἀδάμ· τοῦ-
το νῦν ὀστοῦν ἐκ τῶν ὀστέων μου· καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου. ζῆλος καὶ ἔρις πόλ-
εις μεγάλας κατέστρεψε· καὶ ἔθνη μεγάλα ἐξερρίζωσε. ταῦτα ἀγαπητοί·
οὐ μόνον ὑμᾶς νουθετοῦντες ἐπιστέλλομεν· ἀλλὰ καὶ ἑαυτοὺς ὑπομιμνή-
σκοντες· ἐν γὰρ τῷ αὐτῷ ἐσμὲν σκάμματι· καὶ ὁ αὐτὸς ἡμῖν ἀγὼν ἐπίκειται.
διὸ ἀπολίπωμεν τὰς κενὰς καὶ ματαίας φροντίδας· καὶ ἔλθωμεν ἐπὶ τὸν
εὐκλεῆ καὶ σεμνὸν τῆς παραδόσεως ἡμῶν κανόνα· καὶ ἴδωμεν· τί καλὸν καὶ τί
τερπνὸν καὶ τί προσδεκτὸν ἐνώπιον τοῦ ποιήσαντος ἡμᾶς. ἀτενίσωμεν
εἰς τὸ αἷμα τοῦ χριστοῦ καὶ γνῶμεν ὡς ἔστι τίμιον τῷ πατρὶ αὐτοῦ τῷ θεῷ· ὅτι διὰ τὴν
ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκχυθὲν παντὶ τῷ κόσμῳ μετανοίας χάριν ἐπήνεγκε.
διέλθωμεν εἰς τὰς γενεὰς πάσας· καὶ καταμάθωμεν ὅτι ἐν γενεᾷ καὶ
γενεᾷ μετανοίας τόπον ἔδωκεν ὁ δεσπότης τοῖς βουλομένοις ἐπιστρα-
φῆναι ἐπ' αὐτόν· νῶε ἐκήρυξε μετάνοιαν· καὶ οἱ ὑπακούσαντες ἐσώθησαν. ἰω-
νᾶς νινευΐταις καταστροφὴν ἐκήρυξεν· οἱ δὲ μετανοήσαντες ἐπὶ
τοῖς ἁμαρτήμασιν αὐτῶν ἐξιλάσαντο τὸν θεὸν ἱκετεύσαντες· καὶ ἔλαβον σωτηρίαν
καίπερ ἀλλότριοι τοῦ θεοῦ ὄντες. οἱ λειτουργοὶ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ διὰ
πνεύματος ἁγίου περὶ μετανοίας ἐλάλησαν· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ δεσπότης τῶν ἁπάντων περὶ με-

τανοίας ἐλάλησε μετὰ ὅρκου· ζῶ γὰρ ἐγώ λέγει κύριος οὐ βούλομαι τὸν θάνατον τοῦ
ἁμαρτωλοῦ ὡς τὴν μετάνοιαν· προστιθεὶς καὶ γνώμην ἀγαθήν· μετανοήσατε
οἶκος Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς ἀνομίας ὑμῶν· εἶπον τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ μου· ἐὰν ὦ-
σιν αἱ ἁμαρτίαι ὑμῶν ἀπὸ τῆς γῆς ἕως τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἐὰν ὦσι πυρρότεραι
κόκκου καὶ μελανώτεραι σάκκου· καὶ ἐπιστραφῆτε πρός με ἐξ ὅλης τῆς
ψυχῆς καὶ εἴπητε πάτερ· ἐπακούσομαι ὑμῶν ὡς λαοῦ ἁγίου· καὶ ἐν ἑτέρῳ τόπῳ
οὕτως λέγει· λούσασθε καὶ καθαροὶ γένεσθε· ἀφέλετε τὰς πονηρίας ἀπὸ
τῶν ψυχῶν ὑμῶν ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν μου· παύσασθε ἀπὸ τῶν πονηρι-
ῶν ὑμῶν· μάθετε καλὸν ποιεῖν· ἐκζητήσατε κρίσιν· ῥύσασθε ἀδικούμενον·
κρίνατε ὀρφανῷ καὶ δικαιώσατε χήραν· καὶ δεῦτε καὶ διαλεχθῶμεν λέγει
κύριος· καὶ ἐὰν ὦσιν αἱ ἁμαρτίαι ὑμῶν ὡς φοινικοῦν ὡς χιόνα λευκανῶ·
ἐὰν δὲ ὦσιν ὡς κόκκινον ὡς ἔριον λευκανῶ· καὶ ἐὰν θέλητε καὶ εἰσακού-
σητέ μου τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς φάγεσθε· ἐὰν δὲ μὴ θέλητε μηδὲ εἰσακού-
σητέ μου μάχαιρα ὑμᾶς κατέδεται· τὸ γὰρ στόμα κυρίου ἐλάλησε ταῦτα·
πάντας οὖν τοὺς ἀγαπητοὺς αὐτοῦ βουλόμενος μετανοίας μετασχεῖν ἐστήριξε
τῷ παντοκρατορικῷ βουλήματι αὐτοῦ· διὸ ὑπακούσωμεν τῇ μεγαλο- 9
πρεπεῖ καὶ ἐνδόξῳ βουλήσει αὐτοῦ· καὶ ἱκέται γενόμενοι τοῦ ἐλέους
καὶ τῆς χρηστότητος αὐτοῦ προσπέσωμεν καὶ ἐπιστρέψωμεν ἐπὶ τοὺς οἰκτιρ-
μοὺς αὐτοῦ· ἀπολιπόντες τὴν ματαιοπονίαν τήν τε ἔριν καὶ τὸ εἰς θά-
νατον ἄγον ζῆλος· ἀτενίσωμεν εἰς τοὺς τελείως λειτουργήσαντας τῇ μεγα-
λοπρεπεῖ δόξῃ αὐτοῦ· λάβωμεν Ἐνώχ ὃς ἐν ὑπακοῇ δίκαιος εὑρεθεὶς
μετετέθη καὶ οὐχ εὑρέθη αὐτοῦ ὁ θάνατος· Νῶε πιστὸς εὑρεθεὶς
ἐν τῇ λειτουργίᾳ αὐτοῦ παλιγγενεσίαν κόσμῳ ἐκήρυξε· καὶ διε-

σωσεν δι' αὐτοῦ ὁ δεσπότης τὰ εἰσελθόντα ἐν ὁμονοίᾳ ζῷα εἰς τὴν κιβωτόν·
Ἀβραὰμ ὁ φίλος προσαγορευθεὶς πιστὸς εὑρέθη ἐν τῷ αὐτὸν ὑπήκοον
γενέσθαι τοῖς ῥήμασι τοῦ θεοῦ· οὗτος δι' ὑπακοῆς ἐξῆλθεν ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ·
καὶ ἐκ τῆς συγγενείας αὐτοῦ· καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· ὅπως γῆν ὀλίγην καὶ συγ-
γένειαν ἀσθενῆ καὶ οἶκον μικρὸν καταλιπὼν κληρονομήσῃ τὰς ἐπαγγελίας
τοῦ θεοῦ· λέγει γὰρ αὐτῷ· ἄπελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου· καὶ ἐκ τοῦ
οἴκου τοῦ πατρός σου· εἰς τὴν γῆν ἣν ἄν σοι δείξω· καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθνος
μέγα· καὶ εὐλογήσω σε· καὶ μεγαλυνῶ τὸ ὄνομά σου· καὶ ἔσῃ εὐλογημένος·
καὶ εὐλογήσω τοὺς εὐλογοῦντάς σε· καὶ καταράσομαι τοὺς καταρωμένους σε·
καὶ εὐλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς· καὶ πάλιν ἐν τῷ διαχωρισθῆναι
αὐτὸν ἀπὸ Λώτ· εἶπεν αὐτῷ ὁ θεός· ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου·
ἴδε ἀπὸ τοῦ τόπου οὗ νῦν σὺ εἶ· πρὸς βορρᾶν καὶ λίβα· καὶ ἀνατολὰς καὶ θάλασ-
σαν· ὅτι πᾶσαν τὴν γῆν ἣν σὺ ὁρᾷς· σοὶ δώσω αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματί σου
ἕως τοῦ αἰῶνος· καὶ ποιήσω τὸ σπέρμα σου ὡς τὴν ἄμμον τῆς γῆς· εἰ δύναταί
τις ἐξαριθμῆσαι τὴν ἄμμον τῆς γῆς· καὶ τὸ σπέρμα σου ἐξαριθμηθήσεται· καὶ
πάλιν λέγει· ἐξήγαγεν δὲ ὁ θεὸς τὸν Ἀβραὰμ καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀνάβλεψον
εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἀρίθμησον τοὺς ἀστέρας εἰ δυνήσῃ ἐξαριθμῆσαι αὐτούς·
οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου· ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ καὶ ἐλογίσθη
αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην· διὰ πίστιν καὶ φιλοξενίαν ἐδόθη αὐτῷ υἱὸς ἐν
γήρᾳ· καὶ δι' ὑπακοῆς προσήνεγκεν αὐτὸν θυσίαν τῷ θεῷ πρὸς ἓν τῶν ὀρέων ὧν ἔδειξεν
αὐτῷ· διὰ φιλοξενίαν καὶ εὐσέβειαν Λὼτ ἐσώθη ἐκ Σοδόμων· τῆς περιχώρου
πάσης κριθείσης διὰ πυρὸς καὶ θείου· πρόδηλον ποιήσας ὁ δεσπότης ὅτι τοὺς
ἐλπίζοντας ἐπ' αὐτὸν οὐκ ἐγκαταλείπει· τοὺς δὲ ἑτεροκλινεῖς ὑπάρχοντας

ς κόλασιν καὶ αἰκισμὸν τίθησι. συνεξελθούσης γὰρ αὐτῷ τῆς γυναικὸς
ἑτερογνώμονος ὑπαρχούσης καὶ οὐκ ἐν ὁμονοίᾳ, εἰς τοῦτο σημεῖον ἐτέθη ὥστε
γενέσθαι αὐτὴν στήλην ἁλὸς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. εἰς τὸ γνωστὸν εἶναι πᾶσιν
ὅτι οἱ δίψυχοι καὶ οἱ διστάζοντες περὶ τῆς τοῦ θεοῦ δυνάμεως εἰς κρίμα καὶ εἰς ση-
μείωσιν πάσαις ταῖς γενεαῖς γίνονται. διὰ πίστιν καὶ φιλοξενίαν ἐσώθη ῥαὰβ
ἡ ἐπιλεγομένη πόρνη. ἐκπεμφθέντων γὰρ ὑπὸ ἰησοῦ τοῦ ναυῆ κατασκό-
πων εἰς ἱεριχὼ ἔγνω ὁ βασιλεὺς τῆς γῆς ὅτι ἥκασι κατασκοπῆσαι τὴν χώραν
αὐτῶν. καὶ ἐξέπεμψεν ἄνδρας τοὺς συλληψομένους αὐτούς, ὅπως συλληφθέντες
θανατωθῶσιν. ἡ οὖν φιλόξενος ῥαὰβ εἰσδεξαμένη αὐτοὺς ἔκρυ-
ψεν εἰς τὸ ὑπερῷον ὑπὸ τὴν λινοκαλάμην. ἐπισταθέντων δὲ τῶν παρὰ τοῦ βασι-
λέως καὶ λεγόντων· πρὸς σὲ εἰσῆλθον οἱ κατάσκοποι τῆς γῆς ἡμῶν· ἐξάγαγε αὐτούς· ὁ γὰρ
βασιλεὺς οὕτως κελεύει. ἡ δὲ ἀπεκρίθη· εἰσῆλθον μὲν οἱ ἄνδρες οὓς ζη-
τεῖτε πρὸς με, ἀλλ' εὐθέως ἀπῆλθον καὶ πορεύονται τῇ ὁδῷ. ὑποδεικνύ-
ουσα αὐτοῖς ἐναλλάξ. καὶ εἶπε πρὸς τοὺς ἄνδρας· γινώσκουσα γινώσκω ὅτι
κύριος ὁ θεὸς παραδίδωσιν ὑμῖν τὴν γῆν ταύτην· ὁ γὰρ φόβος καὶ ὁ τρόμος
ὑμῶν ~~[illegible]~~ τοῖς κατοικοῦσιν αὐτήν. ὡς ἂν οὖν γένηται λαβεῖν αὐτὴν ὑμᾶς.
διασώσατέ με καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου. καὶ εἶπαν αὐτῇ· ἔσται οὕτως ὡς ἐλε-
λάλησας ἡμῖν. ὡς ἂν οὖν γνῷς παραγινομένους ἡμᾶς, συνάξεις πάντας τοὺς σοὺς ὑπὸ τὸ
στέγος σου καὶ διασωθήσονται· ὅσοι γὰρ ἐὰν εὑρεθῶσιν ἔξω τῆς οἰκίας ἀπολοῦνται.
καὶ προσέθεντο αὐτῇ δοῦναι σημεῖον, ὅπως ἐκκρεμάσῃ ἐκ τοῦ οἴκου
αὐτῆς κόκκινον, πρόδηλον ποιοῦντες ὅτι διὰ τοῦ αἵματος τοῦ κυρίου λύτρωσις ἔσ-
ται πᾶσι τοῖς πιστεύουσι καὶ ἐλπίζουσιν ἐπὶ τὸν θεόν. ὁρᾶτε ἀγαπητοί
ὅτι οὐ μόνον πίστις ἀλλὰ προφητεία ἐν τῇ γυναικὶ γέγονεν. ταπεινο-

φρονήσωμεν ἀδελφοί, ἀποθέμενοι πᾶσαν ἀλαζονείαν καὶ τῦφος καὶ
ἀφροσύνην καὶ ὀργάς, καὶ ποιήσωμεν τὸ γεγραμμένον· λέγει γὰρ τὸ πνεῦμα τὸ ἅ-
γιον· μὴ καυχάσθω ὁ σοφὸς ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ, μηδὲ ὁ ἰσχυρὸς ἐν τῇ
ἰσχύϊ αὐτοῦ, μηδὲ ὁ πλούσιος ἐν τῷ πλούτῳ αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ καυχώμενος
ἐν κυρίῳ καυχάσθω, τοῦ ἐκζητεῖν αὐτὸν καὶ ποιεῖν κρίμα καὶ δικαιοσύνην· μάλι-
στα μεμνημένοι τῶν λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, οὓς ἐλάλησεν διδάσκων ἐπιείκειαν καὶ
μακροθυμίαν· οὕτως γὰρ εἶπεν· ἐλεᾶτε ἵνα ἐλεηθῆτε, ἀφίετε ἵνα ἀφεθῇ
ὑμῖν· ὡς ποιεῖτε, οὕτω ποιηθήσεται ὑμῖν· ὡς δίδοτε, οὕτως δοθήσεται
ὑμῖν· ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, οὕτω μετρηθήσεται ὑμῖν· ὡς κρίνετε,
οὕτως κριθήσεσθε· ὡς χρηστεύεσθε, οὕτως χρηστευθήσεται ὑμῖν. ταύ-
τῃ τῇ ἐντολῇ καὶ τοῖς παραγγέλμασι τούτοις στηρίξωμεν ἑαυτοὺς
εἰς τὸ πορεύεσθαι ὑπηκόους ὄντας τοῖς ἁγιοπρεπέσι λόγοις αὐτοῦ
ταπεινοφρονοῦντες· φησὶ γὰρ ὁ ἅγιος λόγος· ἐπὶ τίνα ἐπιβλέψω ἀλλ' ἢ ἐπὶ
τὸν πρᾶον καὶ ἡσύχιον καὶ τρέμοντά μου τοὺς λόγους; δίκαιον οὖν καὶ ὅσιον, ἄνδρες ἀ-
δελφοί, ὑπηκόους ἡμᾶς μᾶλλον γενέσθαι τῷ θεῷ ἢ τοῖς ἐν ἀλαζονείᾳ
καὶ ἀκαταστασίᾳ μυσεροῦ ζήλους ἀρχηγοῖς ἐξακολουθεῖν. βλάβην γὰρ οὐ τὴν
τυχοῦσαν, μᾶλλον δὲ κίνδυνον ὑποίσομεν μέγαν, ἐὰν ῥιψοκινδύνως ἐπιδῶ-
μεν ἑαυτοὺς τοῖς θελήμασι τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἐξακοντίζουσιν εἰς ἔρεις
καὶ στάσεις, εἰς τὸ ἀπαλλοτριῶσαι ἡμᾶς τοῦ καλῶς ἔχοντος. χρηστευ-
σώμεθα ἑαυτοῖς κατὰ τὴν εὐσπλαγχνίαν καὶ γλυκύτητα τοῦ ποιήσαντος
ἡμᾶς· γέγραπται γάρ· χρηστοὶ ἔσονται οἰκήτορες γῆς, ἄκακοι δὲ ὑπολει-
φθήσονται ἐπ' αὐτῆς· οἱ δὲ παρανομοῦντες ἐξολοθρευθήσονται ἀπ' αὐ-
τῆς. καὶ πάλιν λέγει· εἶδον τὸν ἀσεβῆ ὑπερυψούμενον καὶ ἐπαιρόμενον ὡς

τῆς ὑπακοῆς οὐ μόνον ἡμᾶς ἀλλὰ καὶ τὰς πρὸ ἡμῶν γενεὰς βελτίους ἐποίησε, τούς τε κα-
ταδεξαμένους τὰ λόγια αὐτοῦ ἐν φόβῳ καὶ ἀληθείᾳ. πολλῶν οὖν καὶ μεγάλων καὶ
ἐνδόξων μετειληφότες πράξεων, ἐπαναδράμωμεν ἐπὶ τὸν ἐξ ἀρχῆς παρα-
δεδομένον ἡμῖν τῆς εἰρήνης σκοπόν, καὶ ἀτενίσωμεν εἰς τὸν πατέρα καὶ κτί-
στην τοῦ σύμπαντος κόσμου, καὶ ταῖς μεγαλοπρεπέσι καὶ ὑπερβαλλούσαις
αὐτοῦ δωρεαῖς τῆς εἰρήνης εὐεργεσίαις τε κολληθῶμεν. ἴδωμεν αὐτὸν κατὰ
διάνοιαν καὶ ἐμβλέψωμεν τοῖς ὄμμασι τῆς ψυχῆς εἰς τὸ μακρόθυμον
αὐτοῦ βούλημα· νοήσωμεν πῶς ἀόργητος ὑπάρχει πρὸς πᾶσαν τὴν κτίσιν
αὐτοῦ. οἱ οὐρανοὶ τῇ διοικήσει αὐτοῦ σαλευόμενοι ἐν εἰρήνῃ ὑποτάσ-
σονται αὐτῷ· ἡμέρα τε καὶ νὺξ τὸν τεταγμένον ὑπ' αὐτοῦ δρόμον διανύουσι,
μηδὲν ἀλλήλοις ἐμποδίζοντα. ἥλιός τε καὶ σελήνη ἀστέρων τε χοροὶ κατὰ τὴν
διαταγὴν αὐτοῦ ἐν ὁμονοίᾳ δίχα πάσης παρεκβάσεως ἐξελίσσουσι τοὺς ἐπιτεταγ-
μένους αὐτοῖς ὁρισμούς. γῆ κυοφοροῦσα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ τοῖς ἰ-
δίοις καιροῖς τὴν παμπληθῆ ἀνθρώποις τε καὶ θηρσὶ καὶ πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐπ' αὐτὴν ζώοις
ἀνατέλλει τροφήν, μὴ διχοστατοῦσα μηδὲ ἀλλοιοῦσά τι τῶν δεδογμα-
τισμένων ὑπ' αὐτοῦ. ἀβύσσων τε ἀνεξιχνίαστα καὶ νερτέρων ἀνεκδιήγητα
κρίματα τοῖς αὐτοῖς συνέχεται προστάγμασι. τὸ κύτος τῆς ἀπείρου θαλάσ-
σης κατὰ τὴν δημιουργίαν αὐτοῦ συσταθὲν εἰς τὰς συναγωγὰς οὐ πα-
ρεκβαίνει τὰ περιτεθειμένα αὐτῇ κλεῖθρα, ἀλλὰ καθὼς διέταξεν αὐτῇ
οὕτω ποιεῖ. εἶπε γάρ· ἕως ὧδε ἥξεις, καὶ τὰ κύματά σου ἐν σοὶ συν-
τριβήσεται. ὠκεανὸς ἀπέραντος ἀνθρώποις καὶ οἱ μετ' αὐτὸν κόσμοι ταῖς
αὐταῖς ταγαῖς τοῦ δεσπότου διευθύνονται. καιροὶ ἐαρινοὶ καὶ θερινοὶ καὶ
μετοπωρινοὶ καὶ χειμερινοὶ ἐν εἰρήνῃ μεταδιδόασιν ἀλλήλοις. ἀ-

ὁ σπόρος πῶς καὶ τίνα τρόπον γίνεται· ἐξῆλθεν ὁ σπείρων καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν ἕκαστον τῶν
σπερμάτων· ἅτινα πεσόντα εἰς τὴν γῆν ξηρὰ καὶ γυμνὰ διαλύεται· εἶτ' ἐκ τῆς διαλύ-
σεως ἡ μεγαλειότης τῆς προνοίας τοῦ δεσπότου ἀνίστησιν αὐτὰ· καὶ ἐκ τοῦ ἑνὸς
πλείονα αὔξει καὶ ἐκφέρει καρπόν. Ἴδωμεν τὸ παράδοξον σημεῖον τὸ γινό- κ. κε.
μενον ἐν τοῖς ἀνατολικοῖς τόποις· τουτέστι τοῖς περὶ τὴν Ἀραβίαν· ὄρνεον γάρ
ἐστιν ὃ προσονομάζεται φοῖνιξ· τοῦτο μονογενὲς ὑπάρχον ζῇ ἔτη πεντακό-
σια· γενόμενόν τε ἤδη πρὸς ἀπόλυσιν τοῦ ἀποθανεῖν αὐτό, σηκὸν ἑαυτῷ ποιεῖ ἐκ
λιβάνου καὶ σμύρνης καὶ τῶν λοιπῶν ἀρωμάτων· εἰς ὃν πληρωθέντος τοῦ χρόνου εἰσέρ-
χεται καὶ τελευτᾷ· σηπομένης δὲ τῆς σαρκὸς σκώληξ τις γεννᾶται· ὃς ἐκ
τῆς ἰκμάδος τοῦ τελευτήσαντος ζώου ἀνατρεφόμενος πτεροφυεῖ· εἶτα γενναῖος
γενόμενος αἴρει τὸν σηκὸν ἐκεῖνον ὅπου τὰ ὀστᾶ τοῦ προγεγονότος ἐστί· καὶ
ταῦτα βαστάζων διανύει ἀπὸ τῆς Ἀραβικῆς χώρας ἕως τῆς Αἰγύπτου εἰς τὴν λεγο-
μένην Ἡλιούπολιν· καὶ ἡμέρας βλεπόντων πάντων ἐπιπτὰς ἐπὶ τὸν τοῦ ἡλίου βωμὸν τίθησιν
αὐτὰ· καὶ οὕτως εἰς τοὐπίσω ἀφορμᾷ· οἱ οὖν ἱερεῖς ἐπισκέπτονται τὰς ἀναγρα-
φὰς τῶν χρόνων· καὶ εὑρίσκουσιν αὐτὸν πεντακοσιοστοῦ ἔτους πεπληρωμένου ἐληλυθέναι.
Μέγα καὶ θαυμαστὸν νομίζομεν εἶναι, εἰ ὁ δημιουργὸς τῶν ἁπάντων ἀνάστασιν ποι- κ. κϛ.
ήσεται τῶν ὁσίως αὐτῷ δουλευσάντων ἐν πεποιθήσει πίστεως ἀγαθῆς· ὅπου καὶ
δι' ὀρνέου δείκνυσιν ἡμῖν τὸ μεγαλεῖον τῆς ἐπαγγελίας αὐτοῦ· λέγει γάρ που· καὶ ἐξα-
ναστήσεις με καὶ ἐξομολογήσομαί σοι· καί· ἐκοιμήθην καὶ ὕπνωσα· ἐξηγέρθην ὅτι
σὺ μετ' ἐμοῦ εἶ· καὶ πάλιν Ἰὼβ λέγει· καὶ ἀναστήσεις τὴν σάρκα μου ταύτην τὴν
ἀναντλήσασαν ταῦτα πάντα. Ταύτῃ οὖν τῇ ἐλπίδι προσδεδέσθωσαν αἱ ψυχαὶ κ. κζ.
ἡμῶν τῷ πιστῷ ἐν ταῖς ἐπαγγελίαις καὶ δικαίῳ ἐν τοῖς κρίμασιν· ὁ παραγγείλας μὴ
ψεύδεσθαι πολλῷ μᾶλλον αὐτὸς οὐ ψεύσεται· οὐδὲν γὰρ ἀδύνατον παρὰ τῷ θεῷ εἰ μὴ
ψεύσασθαι.

ἀναζωπυρησάτω οὖν ἡ πίστις αὐτοῦ ἐν ἡμῖν· καὶ νοήσωμεν ὅτι πάντα ἐγγὺς αὐτῷ ἐστιν·
ἐν λόγῳ τῆς μεγαλοσύνης αὐτοῦ συνεστήσατο τὰ πάντα· καὶ ἐν λόγῳ δύναται αὐτὰ κατα
στρέψαι· τίς ἐρεῖ αὐτῷ τί ἐποίησας· ἢ τίς ἀντιστήσεται τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ· ὅτε
θέλει καὶ ὡς θέλει ποιήσει πάντα· καὶ οὐδὲν μὴ παρέλθῃ τῶν δεδογματισμένων ὑπ᾽ αὐτοῦ·
πάντα ἐνώπιον αὐτοῦ εἰσί· καὶ οὐδὲν λέληθεν τὴν βουλὴν αὐτοῦ· εἰ οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν θεοῦ, ποί
ησιν δὲ χειρῶν αὐτοῦ ἀναγγέλλει τὸ στερέωμα· καὶ ἀκούονται αἱ φωναί· πάντων τε βλεπομένων
καὶ ἀκουομένων· φοβηθῶμεν αὐτὸν καὶ ἀπολείπωμεν φαύλων ἔργων μιαρὰς ἐπιθυ
μίας· ἵνα τῷ ἐλέει αὐτοῦ σκεπασθῶμεν ἀπὸ τῶν μελλόντων κριμάτων· ποῦ γάρ τις ἡμῶν
δύναται φυγεῖν ἀπὸ τῆς κραταιᾶς χειρὸς αὐτοῦ· ποῖος δὲ κόσμος δέξεταί τινα τῶν αὐτο
μολούντων ἀπ᾽ αὐτοῦ· λέγει γάρ που τὸ γραφεῖον· ποῦ ἀφήξω καὶ ποῦ κρυβήσομαι ἀπὸ τοῦ προ
σώπου σου· ἐὰν ἀναβῶ εἰς τὸν οὐρανόν, σὺ ἐκεῖ εἶ· ἐὰν ἀπέλθω ἕως τῶν ἐσχάτων τῆς γῆς
σὺ ἐκεῖ εἶ· ἐὰν καταστρώσω εἰς τὰς ἀβύσσους, ἐκεῖ τὸ πνεῦμά σου· ποῦ οὖν τις ἀπέλθῃ
ἢ ποῦ τις ἀποδράσῃ ἀπὸ τοῦ τὰ πάντα ἐμπεριέχοντος· προσέλθωμεν οὖν αὐτῷ ἐν
ὁσιότητι ψυχῆς, ἁγνὰς καὶ ἀμιάντους χεῖρας αἴροντες πρὸς αὐτόν· ἀγαπῶντες τὸν ἐπιεικῆ καὶ
εὔσπλαγχνον πατέρα ἡμῶν· ὃς ἐκλογῆς μέρος ἡμᾶς ἐποίησεν ἑαυτῷ· οὕτω γὰρ γέγραπται·
ὅτε διεμέριζεν ὁ ὕψιστος ἔθνη, ὡς διέσπειρεν υἱοὺς Ἀδάμ· ἔστησεν ὅρια ἐθνῶν κα
τ᾽ ἀριθμὸν ἀγγέλων θεοῦ· ἐγενήθη μερὶς κυρίου λαὸς αὐτοῦ Ἰακώβ· σχοίνισμα κληρο
νομίας αὐτοῦ Ἰσραήλ· καὶ ἐν ἑτέρῳ τόπῳ λέγει· ἰδοὺ κύριος λαμβάνει ἑαυτῷ ἔθνος ἐκ
μέσου ἐθνῶν· ὥσπερ λαμβάνει ἄνθρωπος τὴν ἀπαρχὴν αὐτοῦ τῆς ἅλω· καὶ ἐξελεύ
σεται ἐκ τοῦ ἔθνους ἐκείνου ἅγια ἁγίων· ἁγίου οὖν μερὶς ὑπάρχοντες ποιήσωμεν τὰ τοῦ
ἁγιασμοῦ πάντα· φεύγοντες καταλαλιάς, μιαράς τε καὶ ἀνάγνους συμπλοκάς·
μέθας τε καὶ νεωτερισμοὺς καὶ βδελυκτὰς ἐπιθυμίας· μυσερὰν μοιχείαν·
βδελυκτὴν ὑπερηφανίαν· θεὸς γάρ φησιν ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται·

ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν· κοινὸν τοίνυν ἐστὶν ἐκείνοις ἡ χάρις τοῦ θεοῦ δέδοται
ἐνδίκως μὲν τοῖς μόνοις ταπεινοφρονοῦσι· ἐγκρατευόμενοι ἀπὸ παντὸς
τοῦ θηρίου καὶ καταλλαγῆναι πόρρω ἑαυτοὺς ποιοῦντες· ἔργῳ δικαιούμενοι μὴ
λόγοις· λέγει γάρ· ὁ τὰ πολλὰ λέγων καὶ ἀντακούσεται· ἢ ὁ εὔλαλος οἴεται
εἶναι δίκαιος· γεννητὸς γυναικὸς ὀλιγόβιος· μὴ πολὺς ἐν ῥήμασι γίνου· ὁ ἐπιτ
ἵνα ἀκούσωμεν τῶν ἐμῶν ἐξ αὐτῶν· αὐτάρκης γάρ μοι ὁ θεὸς ὁ μάρτυς
τῆς πράξεως ἡμῶν διδάσκων ὑπὸ πάντα· καὶ ἔδοξε τῇ πραότητι καὶ ὑμῶν τοῖς δικαίοις·
θρασὺ καὶ αὐθάδες ἐστὶν τόλμα τῆς καταφρονήσεως· ἐπιεικὲς καὶ ταπεινοφρο
σύνη καὶ πραότης· παρὰ τοῦ εὐλογημένου ὑπὸ τοῦ θεοῦ· καλῶς τοίνυν ἐστὶ τέ
λος ἡμῖν αὐτῶν· ἵνα ἰδῶμεν τὴν αἰσθητὴν τὸ ἄλογον ἀνατυλίξωμεν τὰ ἀπαρχὴν
νόμου· τί ἡ χάρις ἡ ὑλικὴ θεοῦ περὶ ἡμῶν ἀμφιβολία· δι᾽ ὃ δικαιοσύνης ἀφη
θῆ ποιεῖν· ὅσα καὶ μετὰ πόνου ποιεῖ τις γινώσκοντα μᾶλλον δὲ προσήχ
θησαν· ἵνα καὶ μετὰ ταπεινοφροσύνης ἐξ ἐχώρησαν τῆς γῆς αὐτοῦ διὰ ἀδελφῶν·
καὶ ἐπορεύθη πρὸς λάβαν καὶ ἐδούλευσε καὶ ἐδόθη αὐτῷ τὸ δικαίως κείμενον τοῦ γάμου·
ὁ αὐτὸς καθ᾽ ἓν ἕκαστον καὶ πάλιν κατανοήσει· ἐπιγνώσεται μέγιστα τῶν
ὑπ᾽ αὐτοῦ δεδομένων δωρεῶν· ἐξ αὐτῶν καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ λευῖται τῆς ἱερωσύνης
τῆς θυσίας ἀπαρχὴν τοῦ θεοῦ· ἐξ αὐτοῦ ὁ κύριος ἐστὶ τὸ κατὰ σάρκα· ἐξ αὐτοῦ μα
σιλεῖς καὶ ἀρχαί· καὶ ἡγούμενοι κατὰ τὴν ἰουδαίαν· πάντες λοιπὸν οἱ πρὸ οὐ
κ ὀλίγων καὶ τάξιν ὑπάρχουσιν· ἐπαγγελίαν θεοῦ ἔλαβον τὸ πλήρωμα
ὡς οἱ πατέρες τοῦ νόμου· πρὸς ἐδοξάσθησαν καὶ ἐμεγαλύνθησαν· οὐδ᾽ αὐτοὶ
ἐν τῇ ἔργῳ αὐτῶν ἢ τῇ δικαιοσύνῃ περὶ ὅσα κατειργάσαντο· ἀλλὰ διὰ τὸ θέλημα
αὐτοῦ ἐν χάριτι τοῦ κληθέντος· οὐδὲ ἑαυτοὺς δικαιοῦντες· οὐ διὰ τὴν μετὰ
σοφίας ἢ συνέσεως ἢ ἀρετῆς ἢ ἔργων ὧν κατειργάσαντο ἐν ὁσιότητι

ε. λ

κ. λ

καρδίας ἀλλὰ διὰ τῆς πίστεως δι' ἧς πάντας τοὺς ἀπ' αἰῶνος ὁ παντοκράτωρ
θεὸς ἐδικαίωσεν· ᾧ ἔστω ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. τί οὖν ποιήσωμεν ἀδελφοί; ἀργή-
σωμεν ἀπὸ τῆς ἀγαθοποιΐας καὶ ἐγκαταλίπωμεν τὴν ἀγάπην; μηθαμῶς τοῦτο ἐά-
σαι ὁ δεσπότης ἐφ' ἡμῖν γε γενηθῆναι· ἀλλὰ σπεύσωμεν μετὰ ἐκτενείας καὶ
προθυμίας πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελεῖν. αὐτὸς γὰρ ὁ δημιουργὸς καὶ δεσπότης τῶν ἁπάντων
ἐπὶ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ ἀγαλλιᾶται. τῷ γὰρ παμμεγεθεστάτῳ αὐτοῦ κράτει οὐ-
ρανοὺς ἐστήρισεν· καὶ τῇ ἀκαταλήπτῳ αὐτοῦ συνέσει διεκόσμησεν αὐτούς·
γῆν τε διεχώρισεν ἀπὸ τοῦ περιέχοντος αὐτὴν ὕδατος· καὶ ἥδρασεν ἐπὶ τὸν ἀ-
σφαλῆ τοῦ ἰδίου βουλήματος θεμέλιον· τά τε ἐν αὐτῇ ζῷα φοιτῶντα
τῇ ἑαυτοῦ διατάξει ἐκέλευσεν εἶναι· θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ζῷα προ-
ετοιμάσας ἐνέκλεισεν τῇ ἑαυτοῦ δυνάμει. ἐπὶ πᾶσι τὸ ἐξοχώτατον καὶ
παμμεγεθέστατον κατὰ διάνοιαν ἄνθρωπον ταῖς ἱεραῖς καὶ ἀμώμοις χερσὶν ἔ-
πλασεν τῆς ἑαυτοῦ εἰκόνος χαρακτῆρα. οὕτως γάρ φησιν ὁ θεός· ποιήσωμεν
ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν ἡμετέραν. καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον
ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς. ταῦτα οὖν πάντα τελειώσας ἐπῄνεσεν αὐτὰ καὶ ηὐλόγη-
σεν καὶ εἶπεν· αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε. ἴδωμεν ὅτι ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς ἐκο-
σμήθησαν οἱ δίκαιοι· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἔργοις ἀγαθοῖς ἑαυτὸν κοσμήσας ἐχάρη. ἔχοντες
οὖν τοῦτον τὸν ὑπογραμμὸν ἀόκνως προσέλθωμεν τῷ θελήματι αὐτοῦ· καὶ
ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος ἡμῶν ἐργασώμεθα ἔργον δικαιοσύνης. ὁ ἀγαθὸς ἐργάτης μετὰ
παρρησίας λαμβάνει τὸν ἄρτον τοῦ ἔργου αὐτοῦ· ὁ νωθρὸς καὶ παρειμένος οὐκ
ἀντοφθαλμεῖ τῷ ἐργοπαρέκτῃ αὐτοῦ. δέον οὖν ἐστὶν προθύμους ἡμᾶς εἶναι εἰς ἀγα-
θοποιΐαν· ἐξ αὐτοῦ γάρ ἐστιν τὰ πάντα. προλέγει γὰρ ἡμῖν· ἰδοὺ κύριος
καὶ ὁ μισθὸς αὐτοῦ πρὸ προσώπου αὐτοῦ, ἀποδοῦναι ἑκάστῳ κατὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ.

προτρέπεται οὖν ἡμᾶς πιστεύοντας ἐξ ὅλης τῆς καρδίας ἐπ' αὐτῷ· μὴ ἀργοὺς μηδὲ παρει-
μένους εἶναι ἐπὶ πᾶν ἔργον ἀγαθόν· τὸ καύχημα ἡμῶν καὶ ἡ παρρησία ἔστω ἐν αὐτῷ·
ὑποτασσώμεθα τῷ θελήματι αὐτοῦ· κατανοήσωμεν τὸ πᾶν πλῆθος τῶν ἀγγέλων
αὐτοῦ· πῶς τῷ θελήματι αὐτοῦ λειτουργοῦσι παρεστῶτες· λέγει γὰρ ἡ γραφή· μύ-
ριαι μυριάδες παρειστήκεισαν αὐτῷ· καὶ χίλιαι χιλιάδες ἐλειτούργουν αὐτῷ·
καὶ ἐκέκραγον· ἅγιος· ἅγιος· ἅγιος· κύριος σαβαώθ· πλήρης πᾶσα ἡ κτίσις τῆς δόξης αὐτοῦ·
καὶ ἡμεῖς οὖν ἐν ὁμονοίᾳ ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναχθέντες τῇ συνειδήσει· ὡς ἐξ ἑνὸς στό-
ματος βοήσωμεν πρὸς αὐτὸν ἐκτενῶς· εἰς τὸ μετόχους ἡμᾶς γενέσθαι τῶν μεγάλων καὶ ἐν-
δόξων ἐπαγγελιῶν αὐτοῦ· λέγει γάρ· ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε· καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε· καὶ ἐ-
πὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη· ὅσα ἡτοίμασε κύριος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν· ὡς μακά-
ρια καὶ θαυμαστὰ τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ ἀγαπητοί· ζωὴ ἐν ἀθανασίᾳ· λαμπρό-
της ἐν δικαιοσύνῃ· ἀλήθεια ἐν παρρησίᾳ· πίστις ἐν πεποιθήσει· ἐγκράτεια
ἐν ἁγιασμῷ· καὶ ταῦτα ὑπέπιπτε πάντα ὑπὸ τὴν διάνοιαν ἡμῶν· τίνα οὖν ἄρα
ἐστὶ τὰ ἑτοιμαζόμενα τοῖς ὑπομένουσιν· ὁ δημιουργὸς καὶ πατὴρ τῶν αἰώνων καὶ πα-
νάγιος· αὐτὸς γινώσκει τὴν ποσότητα καὶ τὴν καλλονὴν αὐτῶν· ἡμεῖς οὖν ἀγωνισώμε-
θα εὑρεθῆναι ἐν τῷ ἀριθμῷ τῶν ὑπομενόντων· ὅπως μεταλάβωμεν τῶν δω-
ρεῶν τῶν ἐπηγγελμένων· πῶς δὲ ἔσται τοῦτο ἀγαπητοί· ἐὰν ἐστηριγμένη ᾖ ἡ διά-
νοια ἡμῶν πιστῶς πρὸς τὸν θεόν· ἐὰν ἐκζητῶμεν τὰ εὐάρεστα καὶ εὐ-
πρόσδεκτα αὐτῷ· ἐὰν ἐπιτελέσωμεν τὰ ἀνήκοντα τῇ ἀμώμῳ βουλήσει αὐτοῦ·
καὶ ἀκολουθήσωμεν τῇ ὁδῷ τῆς ἀληθείας· ἀπορρίψαντες ἀφ' ἑαυτῶν πᾶσαν ἀδικί-
αν καὶ πονηρίαν· ἔρεις· κακοηθείας τε καὶ δόλους· ψιθυρισμούς τε καὶ καταλαλιάς· θεο-
στυγίαν· ὑπερηφανίαν τε καὶ ἀλαζονείαν· κενοδοξίαν τε καὶ ἀφιλοξενίαν· ταῦτα
γὰρ οἱ πράσσοντες στυγητοὶ τῷ θεῷ ὑπάρχουσιν· οὐ μόνον δὲ οἱ πράσσοντες αὐτά·

ἀλλ' αὐτοὶ οἱ σοφοὶ δοκοῦντες τῶν αὐτῶν λόγων [illegible] τὸ ἀνάγκῃ τὸν [illegible] ὁ θεός [illegible]

ποῦ καθίζεσθαι καὶ καταφέρεσθαι ἐν ἀγαλλιάσει τὰ σπλάγχνα [illegible] διὰ τοῦ

στόματός σου· καὶ ἐν τῷ τέλει ἀνθρωπίνην δόξαν ἀποδώσομεν· καὶ ὅτι [illegible]

αὐτοῦ τὸ στόμα· αὐτὴ ἡ ὁδὸς ἡ φαινομένη ὑμῖν ἕως τοῦ σωτηρίου ἡμῶν

Ἰησοῦ Χριστοῦ· τοῦ ἀρχιερέως τῶν προσφορῶν ἡμῶν· τοῦ προστάτου καὶ βοηθοῦ τῆς ἀσθενείας ἡμῶν·

διὰ τούτου ἀτενίζομεν εἰς τὰ ὕψη τῶν οὐρανῶν· διὰ τούτου ἐνοπτριζόμεθα

τὴν ἄμωμον καὶ ὑπερτάτην ὄψιν αὐτοῦ· διὰ τούτου ἠνεῴχθησαν ἡμῶν οἱ ὀφθαλ-

μοὶ τῆς καρδίας· διὰ τούτου ἡ ἀσύνετος καὶ ἐσκοτωμένη διάνοια ἡμῶν ἀναθάλ-

λει εἰς τὸ θαυμαστὸν φῶς· διὰ τούτου ἠθέλησεν ὁ δεσπότης τῆς ἀθανάτου

γνώσεως ἡμᾶς γεύσασθαι· ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ τοσούτῳ

μείζων ἐστὶν ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον ὄνομα κεκληρονόμηκεν. γέγραπται

γὰρ οὕτως· ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα. ἐπὶ

δὲ τῷ υἱῷ αὐτοῦ οὕτως εἶπεν ὁ δεσπότης· υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. αἴ-

τησαι παρ' ἐμοῦ καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου καὶ τὴν κατάσχεσίν σου

τὰ πέρατα τῆς γῆς. καὶ πάλιν λέγει πρὸς αὐτόν· κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς

σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. τίνες οὖν οἱ ἐχθροί; οἱ φαῦλοι καὶ ἀντιτασσόμενοι

τῷ θελήματι αὐτοῦ. στρατευσώμεθα οὖν, ἄνδρες ἀδελφοί, μετὰ πάσης ἐκτε-

νείας ἐν τοῖς ἀμώμοις προστάγμασιν αὐτοῦ· κατανοήσωμεν τοὺς στρατευομένους

τοῖς ἡγουμένοις ἡμῶν, πῶς εὐτάκτως, πῶς ἑκτικῶς, πῶς ὑποτεταγμένως ἐπιτελοῦσι

τὰ διατασσόμενα. οὐ πάντες εἰσὶν ἔπαρχοι, οὐδὲ χιλίαρχοι, οὐδὲ ἑκατόν-

ταρχοι, οὐδὲ πεντηκόνταρχοι, οὐδὲ τὸ καθεξῆς· ἀλλ' ἕκαστος ἐν τῷ

ἰδίῳ τάγματι τὰ ἐπιτασσόμενα ὑπὸ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἡγουμένων ἐπι-

τελεῖ. οἱ μεγάλοι δίχα τῶν μικρῶν οὐ δύνανται εἶναι, οὔτε οἱ μικροὶ δίχα τῶν μεγάλ-

σύγκρασίς τίς ἐστιν ἐν πᾶσιν καὶ ἐν τούτοις χρῆσις. λάβωμεν τὸ σῶμα ἡμῶν·
ἡ κεφαλὴ δίχα τῶν ποδῶν οὐδέν ἐστιν· οὕτως οὐδὲ οἱ πόδες δίχα τῆς κεφαλῆς·
τὰ δὲ ἐλάχιστα μέλη τοῦ σώματος ἡμῶν ἀναγκαῖα καὶ εὔχρηστά εἰσιν ὅλῳ
τῷ σώματι· ἀλλὰ πάντα συμπνεῖ καὶ ὑποταγῇ μιᾷ χρῆται εἰς τὸ
σώζεσθαι ὅλον τὸ σῶμα. σωζέσθω οὖν ἡμῶν ὅλον τὸ σῶμα ἐν Χριστῷ καὶ
ὑποτασσέσθω ἕκαστος τῷ πλησίον αὐτοῦ καθὼς ἐτέθη ἐν τῷ χαρίσματι
αὐτοῦ. ὁ ἰσχυρὸς τημελείτω τὸν ἀσθενῆ· ὁ δὲ ἀσθενὴς ἐντρεπέσθω τὸν ἰσχυρόν·
ὁ πλούσιος ἐπιχορηγείτω τῷ πτωχῷ· ὁ δὲ πτωχὸς εὐχαριστείτω τῷ θεῷ·
ὅτι ἔδωκεν αὐτῷ δι᾽ οὗ ἀναπληροῦται αὐτοῦ τὸ ὑστέρημα. ὁ σοφὸς
ἐνδεικνύσθω τὴν σοφίαν αὐτοῦ μὴ ἐν λόγοις, ἀλλ᾽ ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς. ὁ ταπεινόφρων
μὴ ἑαυτῷ μαρτυρείτω, ἀλλ᾽ ἐάτω ἑαυτὸν ὑφ᾽ ἑτέρου μαρτυρεῖσθαι.
ὁ ἁγνὸς ἐν τῇ σαρκὶ μὴ ἀλαζονευέσθω, γινώσκων ὅτι ἕτερός ἐστιν ὁ ἐ-
πιχορηγῶν αὐτῷ τὴν ἐγκράτειαν. ἀναλογισώμεθα οὖν ἀδελφοί, ἐκ ποίας ὕ-
λης ἐγενήθημεν· ποῖοι καὶ τίνες εἰσήλθομεν εἰς τὸν κόσμον· ἐκ ποίου
τάφου καὶ σκότους ὁ πλάσας ἡμᾶς καὶ δημιουργήσας εἰσήγαγεν εἰς τὸν κόσμον αὐ-
τοῦ, προετοιμάσας τὰς εὐεργεσίας αὐτοῦ πρὶν ἡμᾶς γεννηθῆναι.
ταῦτα οὖν πάντα ἐξ αὐτοῦ ἔχοντες ὀφείλομεν κατὰ πάντα εὐχαριστεῖν αὐτῷ· ᾧ
ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν. ἄφρονες καὶ ἀπαίδευτοι
καὶ μωροὶ χλευάζουσιν ἡμᾶς καὶ μυκτηρίζουσιν ἑαυτούς. βουλόμενοι
ἐπαίρεσθαι ταῖς διανοίαις αὐτῶν. τί γὰρ δύναται θνητός; ἢ τίς ἰσχὺς
γηγενοῦς; γέγραπται γάρ· οὐκ ἦν μορφὴ πρὸ ὀφθαλμῶν μου· ἀλλ᾽ ἢ
αὔραν καὶ φωνὴν ἤκουον. τί γάρ; μὴ καθαρὸς ἔσται βροτὸς ἔναντι κυρίου;
ἢ ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ ἄμεμπτος ἀνήρ; εἰ κατὰ παίδων αὐτοῦ οὐ πιστεύει·

καὶ ἀγγέλων αὐτοῦ σκολιόν τι ἐπενόησεν· οὐρανὸς δὲ οὐ καθαρὸς ἐνώπιον αὐτοῦ· ἔα δὲ
οἱ κατοικοῦντες οἰκίας πηλίνας, ἐξ ὧν καὶ αὐτοὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ πηλοῦ ἐσμέν· ἔπαισεν αὐτοὺς
σητὸς τρόπον, καὶ ἀπὸ πρωΐθεν ἕως ἑσπέρας οὐκ ἔτι εἰσίν· παρὰ τὸ μὴ δύ-
νασθαι αὐτοὺς ἑαυτοῖς βοηθῆσαι ἀπώλοντο· ἐνεφύσησεν αὐτοῖς καὶ ἐτελεύτη-
σαν παρὰ τὸ μὴ ἔχειν αὐτοὺς σοφίαν. ἐπικάλεσαι δέ, εἴ τίς σοι ὑπακούσεται, ἢ εἴ τι-
να ἁγίων ἀγγέλων ὄψῃ· καὶ γὰρ ἄφρονα ἀναιρεῖ ὀργή, πεπλανημένον δὲ θανατοῖ
ζῆλος· ἐγὼ δὲ ἑώρακα ἄφρονας ῥίζας βάλλοντας, ἀλλ' εὐθέως ἐβρώθη αὐτῶν
ἡ δίαιτα. πόρρω γένοιντο οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἀπὸ σωτηρίας· κολαβρισθείησαν δὲ ἐ-
πὶ θύραις ἡσσόνων, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐξαιρούμενος· ἃ γὰρ ἐκείνοις ἡτοίμασται,
δίκαιοι ἔδονται, αὐτοὶ δὲ ἐκ κακῶν οὐκ ἐξαίρετοι ἔσονται. προδήλων οὖν ἡμῖν
ὄντων τούτων, καὶ ἐγκεκυφότες εἰς τὰ βάθη τῆς θείας γνώσεως, πάντα τάξει
ποιεῖν ὀφείλομεν, ὅσα ὁ δεσπότης ἐπιτελεῖν ἐκέλευσεν, κατὰ καιροὺς τεταγμένους· τάς
τε προσφορὰς καὶ λειτουργίας ἐπιτελεῖσθαι, καὶ οὐκ εἰκῆ ἢ ἀτάκτως ἐκέλευσεν
γίνεσθαι, ἀλλ' ὡρισμένοις καιροῖς καὶ ὥραις· ποῦ τε καὶ διὰ τίνων ἐπιτελεῖσθαι θέλει,
αὐτὸς ὥρισεν τῇ ὑπερτάτῃ αὐτοῦ βουλήσει, ἵν' ὁσίως πάντα γινόμενα ἐν εὐ-
δοκήσει εὐπρόσδεκτα εἴη τῷ θελήματι αὐτοῦ. οἱ οὖν τοῖς
προστεταγμένοις καιροῖς ποιοῦντες τὰς προσφορὰς αὐτῶν, εὐπρόσδεκτοί τε καὶ μακάριοι·
τοῖς γὰρ νομίμοις τοῦ δεσπότου ἀκολουθοῦντες οὐ διαμαρτάνουσιν.
τῷ γὰρ ἀρχιερεῖ ἴδιαι λειτουργίαι δεδομέναι εἰσίν, καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἴδιος ὁ τόπος
προστέτακται, καὶ λευΐταις ἴδιαι διακονίαι ἐπίκεινται· ὁ λαϊκὸς
ἄνθρωπος τοῖς λαϊκοῖς προστάγμασιν δέδεται. ἕκαστος ἡμῶν, ἀδελφοί, ἐν
τῷ ἰδίῳ τάγματι εὐαρεστείτω θεῷ, ἐν ἀγαθῇ συνειδήσει ὑπάρχων,
μὴ παρεκβαίνων τὸν ὡρισμένον τῆς λειτουργίας αὐτοῦ κανόνα, ἐν σεμνότητι

οὐ πανταχοῦ, ἀδελφοί, προσφέρονται θυσίαι ἐνδελεχισμοῦ ἢ προσευ-
χῶν ἢ περὶ ἁμαρτίας καὶ πλημμελείας, ἀλλ' ἢ ἐν Ἱερουσαλὴμ μόνῃ· κἀκεῖ δὲ οὐκ ἐν
παντὶ τόπῳ προσφέρεται, ἀλλ' ἔμπροσθεν τοῦ ναοῦ πρὸς τὸ θυσιαστήριον, μω-
μοσκοπηθὲν τὸ προσφερόμενον διὰ τοῦ ἀρχιερέως καὶ τῶν προειρημένων λειτουργῶν.
οἱ οὖν παρὰ τὸ καθῆκον τῆς βουλήσεως αὐτοῦ ποιοῦντές τι θάνατον τὸ πρόστιμον ἔχουσι.
ὁρᾶτε, ἀδελφοί· ὅσῳ πλείονος κατηξιώθημεν γνώσεως, τοσούτῳ μᾶλλον ὑπο-
κείμεθα κινδύνῳ. οἱ ἀπόστολοι ἡμῖν εὐηγγελίσθησαν ἀπὸ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. μβ
ΙΣ ΧΣ. ἀπὸ τοῦ θεοῦ· καὶ οἱ ἀπόστολοι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ· ἐγένοντο οὖν ἀμφότερα εὐτά-
κτως ἐκ θελήματος θεοῦ. παραγγελίας οὖν λαβόντες καὶ πληροφορηθέντες διὰ τῆς
ἀναστάσεως τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ πιστωθέντες ἐν τῷ λόγῳ τοῦ θεοῦ μετὰ πληρο-
φορίας πνεύματος ἁγίου ἐξῆλθον εὐαγγελιζόμενοι τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ μέλλειν ἔρχεσθαι.
κατὰ χώρας οὖν καὶ πόλεις κηρύσσοντες, καθίστανον τὰς ἀπαρχὰς αὐτῶν, δοκιμά-
σαντες τῷ πνεύματι, εἰς ἐπισκόπους καὶ διακόνους τῶν μελλόντων πιστεύειν. καὶ τοῦτο οὐ
καινῶς· ἐκ γὰρ δὴ πολλῶν χρόνων ἐγέγραπτο περὶ ἐπισκόπων καὶ διακόνων. οὕτω γάρ
που λέγει ἡ γραφή· Καταστήσω τοὺς ἐπισκόπους αὐτῶν ἐν δικαιοσύνῃ καὶ τοὺς
διακόνους αὐτῶν ἐν πίστει. Καὶ τί θαυμαστὸν εἰ οἱ ἐν Χριστῷ πιστευθέντες παρὰ μγ
θεοῦ ἔργον τοιοῦτο κατέστησαν τοὺς προειρημένους; ὅπου καὶ ὁ μακάριος πιστὸς θερά-
πων ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ Μωϋσῆς τὰ διατεταγμένα αὐτῷ πάντα ἐσημειώσατο ἐν
ταῖς ἱεραῖς βίβλοις· ᾧ καὶ ἐπηκολούθησαν οἱ λοιποὶ προφῆται, συνεπι-
μαρτυροῦντες τοῖς ὑπ' αὐτοῦ νενομοθετημένοις. ἐκεῖνος γὰρ ζήλου ἐμ-
πεσόντος περὶ τῆς ἱερωσύνης καὶ στασιαζουσῶν τῶν φυλῶν ὁποία αὐτῶν εἴη τῷ ὀνό-
ματι κεκοσμημένη, ἐκέλευσε τοὺς δώδεκα φυλάρχους προ-
σενεγκεῖν αὐτῷ ῥάβδους ἐπιγεγραμμένας ἑκάστης φυλῆς κατ' ὄνομα. καὶ λαβ-

καὶ τελείαν ἔσχον τὴν ἀνάλυσιν· οὐ γὰρ εὐλαβοῦνται μή τις αὐτοὺς μεταστήσῃ ἀπὸ
τοῦ ἱδρυμένου αὐτοῖς τόπου· ὁρῶμεν γὰρ ὅτι ἐνίους ὑμεῖς μετηγάγετε καλῶς
πολιτευομένους ἐκ τῆς ἀμέμπτως αὐτοῖς τετιμημένης λειτουργίας· φιλό-
νεικοί ἐστε ἀδελφοὶ καὶ ζηλωταὶ περὶ τῶν ἀνηκόντων εἰς σωτηρίαν. ἐγ-
κεκύφατε εἰς τὰς ἱερὰς γραφὰς τὰς ἀληθεῖς, τὰς διὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου.
ἐπίστασθε ὅτι οὐδὲν ἄδικον οὐδὲ παραπεποιημένον γέγραπται ἐν αὐταῖς.
οὐχ εὑρήσετε δικαίους ἀποβεβλημένους ἀπὸ ὁσίων ἀνδρῶν. ἐδιώχθησαν δίκαιοι,
ἀλλ᾽ ὑπὸ ἀνόμων· ἐφυλακίσθησαν, ἀλλ᾽ ὑπὸ ἀνοσίων· ἐλιθάσθησαν ὑ-
πὸ παρανόμων· ἀπεκτάνθησαν ὑπὸ τῶν μιαρὸν καὶ ἄδικον ζῆλον ἀνειλη-
φότων· ταῦτα πάσχοντες εὐκλεῶς ἤνεγκαν. τί γὰρ εἴπωμεν ἀδελφοί; Δα-
νιὴλ ὑπὸ τῶν φοβουμένων τὸν θεὸν ἐβλήθη εἰς λάκκον λεόντων; ἢ Ἀ-
νανίας καὶ Ἀζαρίας καὶ Μισαὴλ ὑπὸ τῶν θρησκευόντων τὴν μεγαλο-
πρεπῆ καὶ ἔνδοξον θρησκείαν τοῦ ὑψίστου κατείρχθησαν εἰς κάμινον
πυρός; μὴ θείη τοῦτο γένοιτο. τίνες οὖν οἱ ταῦτα δράσαντες; οἱ
στυγητοὶ καὶ πάσης κακίας πλήρεις εἰς τοσοῦτον ἐξήρισαν θυμοῦ, ὥστε τοὺς
ἐν ὁσίᾳ καὶ ἀμώμῳ προθέσει δουλεύοντας τῷ θεῷ εἰς αἰκίαν
περιβαλεῖν, μὴ εἰδότες ὅτι ὁ ὕψιστος ὑπέρμαχος καὶ ὑπερασπιστής ἐστιν τῶν
ἐν καθαρᾷ συνειδήσει λατρευόντων τῷ παναρέτῳ ὀνόματι αὐτοῦ·
ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν. οἱ δὲ ὑπομένοντες
ἐν πεποιθήσει δόξαν καὶ τιμὴν ἐκληρονόμησαν, ἐπήρθησάν τε καὶ
ἔγγραφοι ἐγένοντο ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐν τῷ μνημοσύνῳ αὐτοῦ εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν. τοιούτοις οὖν ὑποδείγμασιν κο-
λληθῆναι καὶ ἡμᾶς δεῖ ἀδελφοί. γέγραπται γάρ· κολλᾶσθε τοῖς ἁγίοις.

ὅτι οἱ κολλώμενοι αὐτῷ ἁγιασθήσονται· καὶ πάλιν ἐν ἑτέρῳ τόπῳ λέγει· μετὰ
ἀνδρὸς ἀθῴου ἀθῷος ἔσῃ· καὶ μετὰ ἐκλεκτοῦ ἐκλεκτὸς ἔσῃ· καὶ μετὰ στρεβλοῦ
διαστρέψεις. κολληθῶμεν οὖν τοῖς ἀθῴοις καὶ δικαίοις· εἰσὶ δὲ οὗτοι
ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ. ἱνατί ἔρεις καὶ θυμοὶ καὶ διχοστασίαι καὶ σχίσματα
πόλεμός τε ἐν ὑμῖν; ἢ οὐχὶ ἕνα θεὸν ἔχομεν καὶ ἕνα Χριστὸν καὶ ἓν πνεῦμα τῆς
χάριτος τὸ ἐκχυθὲν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ μία κλῆσις ἐν Χριστῷ; ἱνατί διέλκομεν
καὶ διασπῶμεν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ καὶ στασιάζομεν πρὸς τὸ σῶμα τὸ ἴ-
διον· καὶ εἰς τοσαύτην ἀπόνοιαν ἐρχόμεθα ὥστε ἐπιλαθέσθαι ἡμᾶς
ὅτι μέλη ἐσμὲν ἀλλήλων. μνήσθητε τῶν λόγων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· εἶπε γάρ·
οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη, ἢ ἕνα τῶν ἐκλεκτῶν
μου σκανδαλίσαι· κρεῖττον ἦν αὐτῷ περιτεθῆναι μύλον καὶ καταποντισθῆ-
ναι εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἕνα τῶν μικρῶν μου σκανδαλίσαι. τὸ σχίσμα
ὑμῶν πολλοὺς διέστρεψε, πολλοὺς εἰς ἀθυμίαν ἔβαλε, πολλοὺς
εἰς δισταγμόν, τοὺς πάντας ἡμᾶς εἰς λύπην· καὶ ἐπίμονος ὑμῶν ἐστιν ἡ
στάσις. ἀναλάβετε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ μακαρίου Παύλου τοῦ ἀπο-
στόλου. τί πρῶτον ὑμῖν ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου ἔγραψεν; ἐπ' ἀληθείας πνευ-
ματικῶς ἐπέστειλεν ὑμῖν περὶ ἑαυτοῦ τε καὶ Ἀπολλὼ καὶ Κηφᾶ,
διὰ τὸ καὶ τότε προσκλίσεις ὑμᾶς πεποιῆσθαι· ἀλλ' ἡ πρό-
σκλισις ἐκείνη ἥττονα ἁμαρτίαν ὑμῖν προσήνεγκε· προσεκλίθη-
τε γὰρ ἀποστόλοις δεδοκιμασμένοις καὶ ἀνδρὶ μεμαρτυ-
ρημένῳ παρ' αὐτοῖς. νυνὶ δὲ κατανοήσατε τίνες ὑμᾶς διέ-
στρεψαν καὶ τὸ σεμνὸν τῆς περιβοήτου φιλαδελφίας ὑμῶν ἐ-
μείωσαν. αἰσχρά, ἀγαπητοί, καὶ λίαν αἰσχρά, καὶ ἀνάξια τῆς ἐν

χριστῷ ἀγάπης· ἀκούεσθαι τὴν βεβαιοτάτην καὶ ἀρχαίαν Κορινθίων ἐκ-
κλησίαν δι' ἓν ἢ δύο πρόσωπα στασιάζειν πρὸς τοὺς πρεσβυ-
τέρους· καὶ αὕτη ἡ ἀκοὴ οὐ μόνον εἰς ἡμᾶς ἐχώρησεν, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς
ἑτεροκλινεῖς ὑπάρχοντας ἀφ' ἡμῶν, ὥστε καὶ βλασφημίας ἐπιφέρεσθαι
τῷ ὀνόματι κυρίου διὰ τὴν ὑμετέραν ἀφροσύνην, ἑαυτοῖς δὲ
κίνδυνον ἐπεξεργάζεσθαι. ἐξάρωμεν οὖν τοῦτο ἐν τάχει, καὶ προ-
πέσωμεν τῷ δεσπότῃ καὶ κλαύσωμεν ἱκετεύοντες αὐτόν, ὅπως ἵλεως γενό-
μενος ἐπικαταλλαγῇ ἡμῖν, καὶ ἐπὶ τὴν σεμνὴν τῆς φιλαδελφίας ἡμῶν
ἁγνὴν ἀγωγὴν ἀποκαταστήσῃ ἡμᾶς· πύλη γὰρ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν
ἀνεῳγυῖα αὕτη, καθὼς γέγραπται· ἀνοίξατέ μοι πύλας
δικαιοσύνης, ἵνα εἰσελθὼν ἐν αὐταῖς ἐξομολογήσωμαι τῷ κυρίῳ· αὕτη ἡ
πύλη τοῦ κυρίου, δίκαιοι εἰσελεύσονται ἐν αὐτῇ. πολλῶν οὖν πυλῶν ἀ-
νεῳγυιῶν ἡ ἐν δικαιοσύνῃ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐν Χριστῷ, ἐν ᾗ μακάριοι πάντες
οἱ εἰσελθόντες καὶ κατευθύνοντες τὴν πορείαν αὐτῶν ἐν ὁ-
σιότητι καὶ δικαιοσύνῃ, ἀταράχως πάντα ἐπιτελοῦντες. ἤτω
τις πιστός, ἤτω δυνατὸς γνῶσιν ἐξειπεῖν, ἤτω σοφὸς ἐν διακρί-
σει λόγων, ἤτω ἁγνὸς ἐν ἔργοις· τοσούτῳ μᾶλλον ταπεινοφρονεῖν
ὀφείλει, ὅσῳ δοκεῖ μᾶλλον μείζων εἶναι, καὶ ζητεῖν τὸ κοινωφελὲς πᾶ-
σι, καὶ μὴ τὸ ἑαυτοῦ. ὁ ἔχων ἀγάπην ἐν Χριστῷ ποιησάτω τὰ τοῦ Χριστοῦ
παραγγέλματα. τὸν δεσμὸν τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ τίς δύναται ἐξηγή-
σασθαι; τὸ μεγαλεῖον τῆς καλλονῆς αὐτοῦ τίς ἀρκετὸς ἐξειπεῖν; τὸ ὕ-
ψος εἰς ὃ ἀνάγει ἡ ἀγάπη ἀνεκδιήγητόν ἐστιν. ἀγάπη κολλᾷ ἡμᾶς
τῷ θεῷ· ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν· ἀγάπη πάντα ἀνέ-

χεται· πάντα μακροθυμεῖ· οὐδὲ βάναυσον ἐν ἀγάπῃ· οὐδὲ ὑπερήφανον·
ἀγάπη σχίσμα οὐκ ἔχει· ἀγάπη οὐ στασιάζει· ἀγάπη πάντα ποιεῖ ἐν ὁ-
μονοίᾳ· ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐτελειώθησαν πάντες οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ· δίχα
ἀγάπης οὐδὲν εὐάρεστόν ἐστιν τῷ θεῷ· ἐν ἀγάπῃ προσελάβετο ἡμᾶς
ὁ δεσπότης· διὰ τὴν ἀγάπην ἣν ἔσχεν πρὸς ἡμᾶς· τὸ αἷμα αὐτοῦ ἔδωκεν Ἰησοῦς
Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν· ὁ κύριος ἡμῶν ἐν θελήματι θεοῦ· καὶ τὴν σάρκα ὑπὲρ τῆς
σαρκὸς ἡμῶν· καὶ τὴν ψυχὴν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν· ὁρᾶτε ἀγαπητοί· πῶς
μέγα καὶ θαυμαστόν ἐστιν ἀγάπη· καὶ τῆς τελειότητος αὐτῆς οὐκ ἔστιν
ἐξήγησις· τίς ἱκανὸς ἐν αὐτῇ εὑρεθῆναι· εἰ μὴ οὓς ἂν καταξιώ-
σῃ ὁ θεός· δεώμεθα οὖν καὶ αἰτώμεθα ἀπὸ τοῦ ἐλέους αὐτοῦ ἵνα ἐν
ἀγάπῃ εὑρεθῶμεν· δίχα προσκλίσεως ἀνθρωπίνης ἄμωμοι· αἱ γε-
νεαὶ πᾶσαι ἀπὸ Ἀδὰμ ἕως τῆσδε ἡμέρας παρῆλθον· ἀλλ' οἱ
ἐν ἀγάπῃ τελειωθέντες κατὰ τὴν τοῦ θεοῦ χάριν, ἔχουσιν χῶρον εὐσεβῶν·
οἳ φανερωθήσονται ἐν τῇ ἐπισκοπῇ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ·
γέγραπται γάρ· εἰσέλθετε εἰς τὰ ταμεῖα μικρὸν ὅσον ὅσον ἕως
οὗ παρέλθῃ ἡ ὀργὴ καὶ ὁ θυμός μου· καὶ μνησθήσομαι ἡμέρας ἀ-
γαθῆς· καὶ ἀναστήσω ὑμᾶς ἐκ τῶν θηκῶν ὑμῶν· μακάριοί ἐσμεν ἀγαπητοί·
εἰ τὰ προστάγματα τοῦ θεοῦ ἐποιοῦμεν ἐν ὁμονοίᾳ ἀγάπης· εἰς τὸ
ἀφεθῆναι ἡμῖν δι' ἀγάπης τὰς ἁμαρτίας· γέγραπται γάρ· μακάριοι ὧν
ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι· καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι· μα-
κάριος ἀνὴρ ᾧ οὐ μὴ λογίσηται κύριος ἁμαρτίαν· οὐδέ ἐστιν ἐν τῷ στόματι αὐ-
τοῦ δόλος· οὗτος ὁ μακαρισμὸς ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἐκλελεγμένους
ὑπὸ τοῦ θεοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.

ὅσα οὖν παρεπέσαμεν καὶ ἐποιήσαμεν διά τινος τῶν τοῦ ἀντικειμένου
ἀξιώσωμεν ἀφεθῆναι ἡμῖν· καὶ ἐκεῖνοι δὲ οἵτινες ἀρχηγοὶ στάσεως
καὶ διχοστασίας ἐγενήθησαν· ὀφείλουσι τὸ κοινὸν τῆς ἐλπίδος σκοπεῖν·
οἱ γὰρ μετὰ φόβου καὶ ἀγάπης πολιτευόμενοι ἑαυτοὺς θέλουσι μᾶλλον
αἰκίαις περιπίπτειν ἢ τοὺς πλησίον· μᾶλλον δὲ ἑαυτῶν κατάγνωσιν φέρουσιν
ἢ τῆς παραδεδομένης ἡμῖν καλῶς καὶ δικαίως ὁμοφωνίας· καλὸν γὰρ ἀνθρώπῳ ἐξομο-
λογεῖσθαι περὶ τῶν παραπτωμάτων ἢ σκληρῦναι τὴν καρδίαν αὐτοῦ· καθὼς ἐσκλη-
ρύνθη ἡ καρδία τῶν στασιασάντων πρὸς τὸν θεράποντα τοῦ θεοῦ Μωϋσῆν· ὧν
τὸ κρίμα πρόδηλον ἐγενήθη· κατέβησαν γὰρ εἰς ᾅδου ζῶντες καὶ θάνατος
ποιμανεῖ αὐτούς· Φαραὼ καὶ ἡ στρατιὰ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἡγούμενοι
Αἰγύπτου· τά τε ἅρματα καὶ οἱ ἀναβάται αὐτῶν· οὐ δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν ἐβυ-
θίσθησαν εἰς θάλασσαν ἐρυθρὰν καὶ ἀπώλοντο· ἀλλὰ διὰ τὸ σκληρυν-
θῆναι τὰς ἀσυνέτους καρδίας αὐτῶν μετὰ τὸ γενέσθαι τὰ σημεῖα καὶ τὰ
τέρατα ἐν Αἰγύπτῳ διὰ τοῦ θεράποντος τοῦ θεοῦ Μωϋσέως· ἀπροσ-
δεὴς ἀδελφοὶ ὁ δεσπότης ὑπάρχει τῶν ἁπάντων· οὐδὲν χρῄζει εἰ μὴ τοῦ
ἐξομολογεῖσθαι αὐτῷ· φησὶ γὰρ ὁ ἐκλεκτὸς Δαυΐδ· ἐξομολογήσομαι τῷ κυρίῳ·
καὶ ἀρέσει αὐτῷ ὑπὲρ μόσχον νέον· καὶ πάλιν λέγει· θῦσον τῷ θεῷ θυσίαν
αἰνέσεως καὶ ἀπόδος τῷ ὑψίστῳ τὰς εὐχάς σου· θυσία γὰρ τῷ θεῷ πνεῦμα συν-
τετριμμένον· ἐπίστασθε γὰρ καὶ ἐπίστασθε τὰς ἱερὰς γραφὰς ἀγαπη-
τοί· καὶ ἐγκεκύφατε εἰς τὰ λόγια τοῦ θεοῦ· πρὸς ἀνάμνησιν οὖν ταῦτα
γράφομεν· Μωϋσέως γὰρ ἀναβάντος εἰς τὸ ὄρος καὶ ποιήσαντος τεσ-
σαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας ἐν νηστείᾳ καὶ ταπεινώσει
εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ θεός· Μωϋσῆ Μωϋσῆ· κατάβηθι τὸ τάχος ἐντεῦθεν

ὅτι ἠνόμησεν ὁ λαός σου, οὓς ἐξήγαγες ἐκ γῆς αἰγύπτου· παρέβησαν ταχὺ ἐκ τῆς
ὁδοῦ ἧς ἐνετείλω αὐτοῖς· ἐποίησαν ἑαυτοῖς χωνεύματα· καὶ εἶπε κύριος πρὸς αὐτόν·
λελάληκα πρὸς σὲ ἅπαξ καὶ δὶς λέγων· ἑώρακα τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ ἰδοὺ ἐστὶ σκλη-
ροτράχηλος· ἔασόν με ἐξολοθρεῦσαι αὐτούς, καὶ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτῶν ὑπο-
κάτωθεν τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα καὶ θαυμαστὸν καὶ πολὺ μᾶλλον
ἢ τοῦτο. καὶ εἶπε μωϋσῆς· μηθαμῶς κύριε· ἄφες τὴν ἁμαρτίαν τῷ λαῷ τούτῳ·
ἢ κἀμὲ ἐξάλειψον ἐκ βίβλου ζώντων. ὢ μεγάλης ἀγάπης· ὢ τελειότητος ἀνυ-
περβλήτου· παρρησιάζεται θεράπων πρὸς κύριον· αἰτεῖται ἄφεσιν τῷ πλήθει· ἢ
καὶ ἑαυτὸν ἐξαλειφθῆναι μετ' αὐτῶν ἀξιοῖ. τίς οὖν ἐν ὑμῖν γενναῖος· τίς εὔσπλαγ-
χνος· τίς πεπληροφορημένος ἀγάπης· εἰπάτω· εἰ δι' ἐμὲ στάσις καὶ ἔρις καὶ
σχίσματα, ἐκχωρῶ, ἄπειμι οὗ ἐὰν βούλησθε, καὶ ποιῶ τὰ προστασσόμενα
ὑπὸ τοῦ πλήθους· μόνον τὸ ποίμνιον τοῦ χριστοῦ εἰρηνευέτω μετὰ τῶν καθεσταμένων
πρεσβυτέρων· τοῦτο ὁ ποιήσας ἑαυτῷ μέγα κλέος ἐν χριστῷ περιποιήσεται· καὶ πᾶς
τόπος δέξεται αὐτόν· τοῦ γὰρ κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. ταῦτα οἱ πολιτευό-
μενοι τὴν ἀμεταμέλητον τοῦ θεοῦ πολιτείαν ἐποίησαν καὶ ποιήσουσιν. ἵνα δὲ καὶ
ὑποδείγματα ἐθνῶν ἐνέγκωμεν· πολλοὶ βασιλεῖς καὶ ἡγούμενοι λοι-
μικοῦ τινὸς ἐνστάντος καιροῦ, χρησμοδοτηθέντες παρέδωκαν ἑαυτοὺς εἰς
θάνατον· ἵνα ῥύσωνται διὰ τοῦ ἑαυτῶν αἵματος τοὺς πολίτας. πολλοὶ
ἐξεχώρησαν ἰδίων πόλεων· ἵνα μὴ στασιάζωσιν ἐπὶ πλεῖον.
ἐπιστάμεθα πολλοὺς ἐν ἡμῖν παραδεδωκότας ἑαυτοὺς εἰς δεσμά, ὅπως
ἑτέρους λυτρώσονται· πολλοὶ ἑαυτοὺς ἐξέδωκαν εἰς δουλείαν· καὶ λαβόντες τὰς
τιμὰς αὐτῶν ἑτέρους ἐψώμισαν. πολλαὶ γυναῖκες ἐνδυναμωθεῖσαι διὰ τῆς
χάριτος τοῦ θεοῦ ἐπετελέσαντο πολλὰ ἀνδρεῖα. ἰουδὶθ ἡ μακαρία

οἱ μὲ κακοὶ καὶ οὐχ εὑρήσουσιν· ἐμίσησαν γὰρ σοφίαν· τὸν δὲ φόβον
κυρίου οὐ προείλαντο· οὐδὲ ἤθελον ἐμαῖς προσέχειν βουλαῖς· ἐ-
μυκτήριζον δὲ ἐμοὺς ἐλέγχους· τοιγαροῦν ἔδονται τῆς ἑαυτῶν ὁδοῦ
τοὺς καρπούς· καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀσεβείας πλησθήσονται· ἀνθ' ὧν γὰρ ἠδίκουν νη-
πίους φονευθήσονται· καὶ ἐξετασμὸς ἀσεβεῖς ὀλεῖ· ὁ δὲ ἐμοῦ ἀκούων
κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι πεποιθὼς καὶ ἡσυχάσει ἀφόβως ἀπὸ παντὸς κακοῦ.
νη Ὑπακούσωμεν οὖν τῷ παναγίῳ καὶ ἐνδόξῳ ὀνόματι αὐτοῦ·
φυγόντες τὰς προειρημένας διὰ τῆς σοφίας τοῖς ἀπειθοῦσιν ἀπειλάς·
ἵνα κατασκηνώσωμεν πεποιθότες ἐπὶ τὸ ὁσιώτατον τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ
ὄνομα· δέξασθε τὴν συμβουλὴν ἡμῶν καὶ ἔσται ἀμεταμέλητα ὑμῖν·
ζῇ γὰρ ὁ θεὸς καὶ ζῇ ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἥ τε πίστις
καὶ ἡ ἐλπὶς τῶν ἐκλεκτῶν· ὅτι ὁ ποιήσας ἐν ταπεινοφροσύνῃ μετ'
ἐκτενοῦς ἐπιεικείας ἀμεταμελήτως τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ δεδομένα
δικαιώματα καὶ προστάγματα, οὗτος ἐντεταγμένος καὶ ἐλ-
λόγιμος ἔσται εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν σωζομένων διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· δι' οὗ ἐστιν
αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν. νθ Ἐὰν δέ τινες
ἀπειθήσωσι τοῖς ὑπ' αὐτοῦ δι' ἡμῶν εἰρημένοις· γινωσκέτωσαν
ὅτι παραπτώσει καὶ κινδύνῳ οὐ μικρῷ ἑαυτοὺς ἐνδήσουσιν· ἡμεῖς δὲ
ἀθῷοι ἐσόμεθα ἀπὸ ταύτης τῆς ἁμαρτίας· καὶ αἰτησόμεθα ἐκ-
τενῆ τὴν δέησιν καὶ ἱκεσίαν ποιούμενοι, ὅπως τὸν ἀριθμὸν τὸν κα-
τηριθμημένον τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ διαφυλάξῃ
ἄθραυστον ὁ δημιουργὸς τῶν ἁπάντων, διὰ τοῦ ἠγαπημένου παι-
δὸς αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· δι' οὗ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ἀπὸ σκότους εἰς φῶς

ἀπὸ ἀγνωσίας εἰς ἐπίγνωσιν δόξης ὀνόματος αὐτοῦ. ἐλπίζειν ἐπὶ τὸ ἀρχέ-
γονον πάσης κτίσεως ὄνομά σου. ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας
ἡμῶν εἰς τὸ γινώσκειν σε τὸν μόνον ὕψιστον ἐν ὑψίστοις, ἅγιον ἐν ἁγίοις ἀναπαυόμενον.
τὸν ταπεινοῦντα ὕβριν ὑπερηφάνων· τὸν διαλύοντα λογισμοὺς ἐθνῶν· τὸν ποιοῦντα
ταπεινοὺς εἰς ὕψος καὶ τοὺς ὑψηλοὺς ταπεινοῦντα· τὸν πλουτίζοντα καὶ πτωχίζοντα·
τὸν ἀποκτείνοντα καὶ ζῆν ποιοῦντα· μόνον εὐεργέτην πνευμάτων καὶ θεὸν πάσης σαρκός·
τὸν ἐπιβλέποντα ἐν τοῖς ἀβύσσοις· τὸν ἐπόπτην ἀνθρωπίνων ἔργων· τὸν τῶν κινδυ-
νευόντων βοηθόν· τὸν τῶν ἀπηλπισμένων σωτῆρα· τὸν παντὸς πνεύματος κτίστην καὶ ἐπίσκοπον·
τὸν πληθύνοντα ἔθνη ἐπὶ γῆς, καὶ ἐκ πάντων ἐκλεξάμενον τοὺς ἀγαπῶντάς σε
διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἠγαπημένου παιδός σου· δι' οὗ ἡμᾶς ἐπαίδευσας, ἡγίασας, ἐτί-
μησας. ἀξιοῦμέν σε, δέσποτα, βοηθὸν γενέσθαι καὶ ἀντιλήπτορα ἡμῶν. τοὺς ἐν θλί-
ψει ἡμῶν σῶσον· τοὺς ταπεινοὺς ἐλέησον· τοὺς πεπτωκότας ἔγειρον· τοῖς
δεομένοις ἐπιφάνηθι· τοὺς ἀσθενεῖς ἴασαι· τοὺς πλανωμένους τοῦ λαοῦ σου
ἐπίστρεψον· χόρτασον τοὺς πεινῶντας· λύτρωσαι τοὺς δεσμίους ἡμῶν· ἐξανάστησον
τοὺς ἀσθενοῦντας· παρακάλεσον τοὺς ὀλιγοψυχοῦντας. γνώτωσάν σε ἅπαντα τὰ
ἔθνη, ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς μόνος καὶ Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ παῖς σου, καὶ ἡμεῖς λαός σου
καὶ πρόβατα τῆς νομῆς σου. σὺ τὴν ἀέναον τοῦ κόσμου σύστασιν διὰ τῶν ἐ-
νεργουμένων ἐφανεροποίησας. σύ, κύριε, τὴν οἰκουμένην ἔκτισας. ὁ πιστὸς
ἐν πάσαις ταῖς γενεαῖς· δίκαιος ἐν τοῖς κρίμασι· θαυμαστὸς ἐν ἰσχύϊ καὶ
μεγαλοπρεπείᾳ· ὁ σοφὸς ἐν τῷ κτίζειν, καὶ συνετὸς ἐν τῷ τὰ γενόμενα
ἑδράσαι· ὁ ἀγαθὸς ἐν τοῖς ὁρωμένοις, καὶ πιστὸς ἐν τοῖς πεποιθόσιν ἐπὶ σέ·
ἐλεῆμον καὶ οἰκτίρμον, ἄφες ἡμῖν τὰς ἀνομίας ἡμῶν καὶ τὰς ἀδικίας καὶ τὰ παραπτώ-
ματα καὶ πλημμελείας. μὴ λογίσῃ πᾶσαν ἁμαρτίαν δούλων σου καὶ παιδισκῶν.

ἀλλὰ καθαρισθῆναι ἡμᾶς τῷ καθαρισμῷ τῆς σῆς ἀληθείας· καὶ κατεύθυνε τὰ
διαβήματα ἡμῶν ἐν ὁσιότητι καρδίας πορεύεσθαι· καὶ ποιεῖν τὰ καλὰ καὶ
εὐάρεστα ἐνώπιόν σου· καὶ ἐνώπιον τῶν ἀρχόντων ἡμῶν· ναὶ δέσποτα ἐπίφανον
τὸ πρόσωπόν σου ἐφ' ἡμᾶς εἰς ἀγαθὰ ἐν εἰρήνῃ· εἰς τὸ σκεπασθῆναι
ἡμᾶς τῇ χειρί σου τῇ κραταιᾷ· καὶ ῥυσθῆναι ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας τῷ βρα-
χίονί σου τῷ ὑψηλῷ· καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τῶν μισούντων ἡμᾶς ἀδίκως· δὸς ὁμόνοιαν
καὶ εἰρήνην ἡμῖν τε καὶ πᾶσι τοῖς κατοικοῦσι τὴν γῆν· καθὼς ἔ-
δωκας τοῖς πατράσιν ἡμῶν· ἐπικαλουμένων αὐτῶν σε ὁσίως ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ·
ὑπηκόους γινομένους τῷ παντοκράτορι καὶ παναρέτῳ ὀνόματί σου·
τοῖς τε ἄρχουσι καὶ ἡγουμένοις ἡμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· σὺ δέσποτα ἔδωκας τὴν ἐξουσίαν τῆς
βασιλείας αὐτοῖς· διὰ τοῦ μεγαλοπρεποῦς καὶ ἀνεκδιηγήτου κράτους σου·
εἰς τὸ γινώσκοντας ἡμᾶς τὴν ὑπὸ σοῦ αὐτοῖς δεδομένην δόξαν καὶ τιμὴν ὑποτάσ-
σεσθαι αὐτοῖς μηδὲν ἐναντιουμένους τῷ θελήματί σου· οἷς δὸς κύριε ὑγίειαν
εἰρήνην ὁμόνοιαν εὐστάθειαν· εἰς τὸ διέπειν αὐτοὺς τὴν ὑπὸ σοῦ δεδομένην
αὐτοῖς ἡγεμονίαν ἀπροσκόπως· σὺ γὰρ δέσποτα ἐπουράνιε βασιλεῦ τῶν αἰώνων
δίδως τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἐξουσίαν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ὑπαρχόντων·
σὺ κύριε διεύθυνον τὴν βουλὴν αὐτῶν κατὰ τὸ καλὸν καὶ εὐάρεστον ἐνώπιόν σου·
ὅπως διέποντες ἐν εἰρήνῃ καὶ πραΰτητι εὐσεβῶς τὴν ὑπὸ σοῦ αὐτοῖς δεδομένην
ἐξουσίαν ἵλεώ σου τυγχάνωσιν· ὁ μόνος δυνατὸς ποιῆσαι ταῦτα καὶ
περισσότερα ἀγαθὰ μεθ' ἡμῶν· σοὶ ἐξομολογούμεθα διὰ τοῦ ἀρχιερέως
καὶ προστάτου τῶν ψυχῶν ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· δι' οὗ σοι ἡ δόξα καὶ ἡ μεγαλοσύνη καὶ
νῦν καὶ εἰς γενεὰν γενεῶν· καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν·
περὶ μὲν τῶν ἀνηκόντων τῇ θρησκείᾳ ἡμῶν τῶν ὠφελιμωτάτων εἰς ἐνάρετον

καὶ τὸν ἐνάρετον βίον εὐσεβῶς καὶ δικαίως διευθύνειν ἱκανῶς ἐπεστείλαμεν ὑμῖν ἄνδρες
ἀδελφοί. περὶ γὰρ πίστεως καὶ μετανοίας καὶ γνησίας ἀγάπης καὶ ἐγκρατείας καὶ σωφρο-
σύνης καὶ ὑπομονῆς πάντα τόπον ἐψηλαφήσαμεν ὑπομιμνήσκοντες δεῖν ὑμᾶς
ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ καὶ μακροθυμίᾳ τῷ παντοκράτορι
θεῷ ὁσίως εὐαρεστεῖν· ὁμονοοῦντας ἀμνησικάκως ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰρήνῃ· μετὰ
ἐκτενοῦς ἐπιεικείας καθὼς καὶ οἱ προδεδηλωμένοι πατέρες ἡμῶν εὐηρέστησαν
ταπεινοφρονοῦντες τὰ πρὸς τὸν πατέρα καὶ θεὸν καὶ κτίστην καὶ πρὸς πάντας ἀνθρώπους. Καὶ
ταῦτα τοσοῦτον ἥδιον ὑπεμνήσαμεν, ἐπειδὴ σαφῶς ᾔδειμεν γράφειν ἡμᾶς
ἀνδράσι πιστοῖς καὶ ἐλλογιμωτάτοις καὶ ἐγκεκυφόσιν εἰς τὰ λόγια
τῆς παιδείας τοῦ θεοῦ. θεμιτὸν οὖν ἐστὶ τοῖς τοιούτοις καὶ τοσούτοις ὑποδείγμασι,
προσελθόντας ὑποθεῖναι τὸν τράχηλον καὶ τὸν τῆς ὑπακοῆς τόπον ἀναπλη-
ρῶσαι· ὅπως ἡσυχάσαντες τῆς ματαίας στάσεως ἐπὶ τὸν προκείμενον ἡμῖν
ἐν ἀληθείᾳ σκοπὸν δίχα παντὸς μώμου καταντήσωμεν. χαρὰν
γὰρ καὶ ἀγαλλίασιν ἡμῖν παρέξετε ἐὰν ὑπήκοοι γενόμενοι τοῖς
ὑφ' ἡμῶν γεγραμμένοις διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκόψητε τὴν ἀθέμιτον
τοῦ ζήλους ὑμῶν ὀργὴν κατὰ τὴν ἔντευξιν ἣν ἐποιησάμεθα περὶ
εἰρήνης καὶ ὁμονοίας ἐν τῇδε τῇ ἐπιστολῇ. ἐπέμψαμεν δὲ ἄνδρας
πιστοὺς καὶ σώφρονας ἀπὸ νεότητος ἀναστραφέντας ἕως γήρους
ἀμέμπτως ἐν ἡμῖν· οἵτινες καὶ μάρτυρες ἔσονται μεταξὺ ὑμῶν καὶ ἡμῶν·
τοῦτο δὲ ἐποιήσαμεν ἵνα εἰδῆτε ὅτι πᾶσα ἡμῖν φροντὶς καὶ γέγονε
καὶ ἔστιν εἰς τὸ ἐν τάχει ὑμᾶς εἰρηνεῦσαι. λοιπὸν ὁ παντεπόπτης
θεὸς καὶ δεσπότης τῶν πνευμάτων καὶ κύριος πάσης σαρκός· ὁ ἐκλεξάμενος τὸν κύριον
Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ ἡμᾶς δι' αὐτοῦ εἰς λαὸν περιούσιον δῴη πάσῃ ψυχῇ ἐπι-

κεκλημένη τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ ἅγιον ὄνομα αὐτοῦ
πίστιν φόβον εἰρήνην ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν ἐγκράτειαν
ἁγνείαν σωφροσύνην εἰς εὐαρέστησιν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ διὰ τοῦ
ἀρχιερέως καὶ προστάτου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δι' οὗ αὐτῷ δόξα μεγα-
λωσύνη κράτος τιμὴ καὶ νῦν καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων
ἀμήν. τοὺς δὲ ἀπεσταλμένους ἀφ' ἡμῶν Κλαύδιον Ἔφηβον
καὶ Οὐαλέριον Βίτωνα καὶ Φορτουνάτον ἐν εἰρήνῃ μετὰ
χαρᾶς ἐν τάχει ἀναπέμψατε πρὸς ἡμᾶς ὅπως θᾶττον τὴν εὐκταί-
αν καὶ ἐπιποθήτην ἡμῖν εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν ἀπαγγέλλωσιν εἰς τὸ τά-
χιον καὶ ἡμᾶς χαρῆναι περὶ τῆς εὐσταθείας ὑμῶν. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν καὶ μετὰ πάντων πανταχῇ τῶν κεκλημένων ὑπὸ τοῦ θεοῦ
δι' αὐτοῦ δι' οὗ αὐτῷ δόξα τιμὴ κράτος καὶ μεγαλωσύνη θρόνος
αἰώνιος ἀπὸ τῶν αἰώνων εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν +

:· ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β:·

Ἀδελφοί, οὕτως δεῖ ἡμᾶς φρονεῖν περὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὡς περὶ θεοῦ ὡς περὶ κριτοῦ ζώντων
καὶ νεκρῶν. καὶ οὐ δεῖ ἡμᾶς μικρὰ φρονεῖν περὶ τῆς σωτηρίας ἡμῶν. ἐν τῷ γὰρ
φρονεῖν ἡμᾶς μικρὰ περὶ αὐτοῦ, μικρὰ καὶ ἐλπίζομεν λαβεῖν.
καὶ οἱ ἀκούοντες ὡς περὶ μικρῶν ἁμαρτάνομεν οὐκ εἰδότες πόθεν ἐκλή-
θημεν καὶ ὑπὸ τίνος καὶ εἰς ὃν τόπον. καὶ ὅσα ὑπέμεινεν Ἰησοῦς Χριστὸς παθεῖν
ἕνεκα ἡμῶν. τίνα οὖν ἡμεῖς αὐτῷ δώσομεν ἀντιμισθίαν ἢ τίνα καρ-
πὸν ἄξιον οὗ ἡμῖν αὐτὸς ἔδωκεν. πόσα δὲ αὐτῷ ὀφείλομεν ὅσια. τὸ φῶς γὰρ
ἡμῖν ἐχαρίσατο. ὡς πατὴρ υἱοὺς ἡμᾶς προσηγόρευσεν. ἀπολλυ-
μένους ἡμᾶς ἔσωσεν. ποῖον οὖν αἶνον δώσομεν αὐτῷ ἢ μισθὸν ἀντιμισθίας

λέγει δὲ καὶ αὐτός· τὸν ὁμολογήσαντά με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ὁμολογήσω
ἐνώπιον τοῦ πατρός μου. οὗτος οὖν ἐστὶν ὁ μισθὸς ἡμῶν, ἐὰν ὁμολογήσωμεν
δι' οὗ ἐσώθημεν. ἐν τίνι δὲ αὐτὸν ὁμολογοῦμεν; ἐν τῷ ποιεῖν ἃ λέγει
καὶ μὴ παρακούειν αὐτοῦ τῶν ἐντολῶν, καὶ μὴ μόνον χείλεσιν αὐτὸν τιμᾶν,
ἀλλ' ἐξ ὅλης καρδίας καὶ ἐξ ὅλης διανοίας. λέγει δὲ καὶ ἐν τῷ Ἡσαΐᾳ· ὁ λαὸς
οὗτος τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἄπεστιν ἀπ' ἐμοῦ.
μὴ μόνον οὖν αὐτὸν καλῶμεν κύριον· οὐ γὰρ τοῦτο σώσει ἡμᾶς. λέγει γάρ· οὐ πᾶς
ὁ λέγων μοι κύριε κύριε σωθήσεται, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην. ὥστε οὖν ἀδελ-
φοί, ἐν τοῖς ἔργοις αὐτὸν ὁμολογῶμεν, ἐν τῷ ἀγαπᾶν ἑαυτούς, ἐν τῷ
μὴ μοιχᾶσθαι, μηδὲ καταλαλεῖν ἀλλήλων, μηδὲ ζηλοῦν, ἀλλ' ἐγκρατεῖς εἶναι,
ἐλεήμονας, ἀγαθούς· καὶ συμπάσχειν ἀλλήλοις ὀφείλομεν, καὶ μὴ φιλαργυρεῖν.
ἐν τούτοις τοῖς ἔργοις ὁμολογῶμεν αὐτόν, καὶ μὴ ἐν τοῖς ἐναντίοις· καὶ οὐ δεῖ ἡμᾶς
φοβεῖσθαι τοὺς ἀνθρώπους μᾶλλον, ἀλλὰ τὸν θεόν. διὰ τοῦτο ταῦτα ὑμῶν
πρασσόντων εἶπεν ὁ κύριος· ἐὰν ἦτε μετ' ἐμοῦ συνηγμένοι ἐν τῷ κόλπῳ
μου καὶ μὴ ποιῆτε τὰς ἐντολάς μου, ἀποβαλῶ ὑμᾶς καὶ ἐρῶ ὑμῖν· ὑ-
πάγετε ἀπ' ἐμοῦ, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ, ἐργάται ἀνομίας. ὅθεν ἀ-
δελφοί, καταλείψαντες τὴν παροικίαν τοῦ κόσμου τούτου, ποιήσωμεν τὸ
θέλημα τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς, καὶ μὴ φοβηθῶμεν ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου·
λέγει γὰρ ὁ κύριος· ἔσεσθε ὡς ἀρνία ἐν μέσῳ λύκων. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ πέ-
τρος αὐτῷ λέγει· ἐὰν οὖν διασπαράξωσιν οἱ λύκοι τὰ ἀρνία; εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ
πέτρῳ· μὴ φοβείσθωσαν τὰ ἀρνία τοὺς λύκους μετὰ τὸ ἀποθανεῖν αὐτά·
καὶ ὑμεῖς μὴ φοβεῖσθε τοὺς ἀποκτέννοντας ὑμᾶς καὶ μηδὲν ὑμῖν δυνα-
μένους ποιεῖν, ἀλλὰ φοβεῖσθε τὸν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν ὑμᾶς ἔχοντα ἐξουσί-

τῆς ψυχῆς καὶ σώματος τοῦ καλοῦ φοβούμενοι· ἐγγύς ἐστιν ἀδελφοί ὅτι
ἐπιθυμία μὲν ἐστὶ τοῦ κόσμου τούτου τῆς σαρκὸς ταῦτα μικρὰ καὶ ὀλιγο-
χρόνια· ἡ δὲ ἐπαγγελία τοῦ Χριστοῦ μεγάλη καὶ θαυμαστή ἐστι καὶ ἀνάπαυσις
τῆς μελλούσης βασιλείας καὶ ζωῆς αἰωνίου. τί οὖν ἐστι ποιήσαντας ἐπιτυχεῖν
αὐτῶν, εἰ μὴ τὸ ὁσίως καὶ δικαίως ἀναστρέφεσθαι, καὶ τὰ κοσμικὰ ταῦτα
ὡς ἀλλότρια ἡγεῖσθαι καὶ μὴ ἐπιθυμεῖν αὐτῶν. ἐν γὰρ τῷ ἐπιθυμεῖν ἡμᾶς κτή-
σασθαι ταῦτα ἀποπίπτομεν τῆς ὁδοῦ τῆς δικαίας. λέγει δὲ ὁ κύριος· οὐδεὶς οἰ-
κέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν. ἐὰν ἡμεῖς θέλωμεν καὶ θεῷ δουλεύειν καὶ
μαμωνᾷ ἀσύμφορον ἡμῖν ἐστιν. τί γὰρ τὸ ὄφελος ἐάν τις τὸν κόσμον κερ-
δήσῃ τὴν δὲ ψυχὴν ζημιωθῇ; ἔστιν δὲ οὗτος ὁ αἰὼν καὶ ὁ μέλλων δύο ἐχθροί. οὗτος
λέγει μοιχείαν καὶ φθορὰν καὶ φιλαργυρίαν καὶ ἀπάτην, ἐκεῖνος δὲ τούτοις ἀπο-
τάσσεται. οὐ δυνάμεθα οὖν τῶν δύο φίλοι εἶναι· δεῖ δὲ ἡμᾶς τούτῳ ἀπο-
ταξαμένους ἐκείνῳ χρᾶσθαι. οἰόμεθα ὅτι βέλτιόν ἐστιν τὰ ἐνθάδε
μισῆσαι ὅτι μικρὰ καὶ ὀλιγοχρόνια καὶ φθαρτά, ἐκεῖνα δὲ ἀγαπῆσαι
τὰ ἀγαθὰ τὰ ἄφθαρτα. ποιοῦντες γὰρ τὸ θέλημα τοῦ Χριστοῦ εὑρήσομεν
ἀνάπαυσιν· εἰ δὲ μήγε, οὐδὲν ἡμᾶς ῥύσεται ἐκ τῆς αἰωνίου κολάσεως
ἐὰν παρακούσωμεν τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ. λέγει δὲ καὶ ἡ γραφὴ ἐν τῷ Ἰεζεκιήλ
ὅτι ἐὰν ἀναστῇ Νῶε καὶ Ἰὼβ καὶ Δανιήλ, οὐ ῥύσονται τὰ τέκνα
αὐτῶν ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ. εἰ δὲ καὶ οἱ τοιοῦτοι δίκαιοι τῇ ἑαυτῶν δικαιο-
σύνῃ οὐ δύνανται ῥύσασθαι τὰ τέκνα αὐτῶν, ἡμεῖς ἐὰν μὴ τηρήσωμεν
τὸ βάπτισμα ἁγνὸν καὶ ἀμίαντον, ποίᾳ πεποιθήσει εἰσελευσόμεθα
εἰς τὸ βασίλειον τοῦ θεοῦ; ἢ τίς ἡμῶν παράκλητος ἔσται, ἐὰν μὴ εὑρε-
θῶμεν ἔργα ἔχοντες ὅσια καὶ δίκαια; ὥστε οὖν ἀδελφοί μου ἀγωνισώμεθα

ὅτι ἐν χερσὶν ὁ ἀγών· καὶ ὅτι εἰς τοὺς φθαρτοὺς ἀγῶνας καταπλέουσιν πολλοί·
ἀλλ' οὐ πάντες στεφανοῦνται· εἰ μὴ οἱ πολλὰ κοπιάσαντες καὶ καλῶς ἀγωνισά-
μενοι· ἡμεῖς οὖν ἀγωνισώμεθα ἵνα πάντες στεφανωθῶμεν· ὥστε θέωμεν
τὴν ὁδὸν τὴν εὐθεῖαν, ἀγῶνα τὸν ἄφθαρτον· καὶ πολλοὶ εἰς αὐτὸν καταπλεύ-
σωμεν· καὶ ἀγωνισώμεθα ἵνα καὶ στεφανωθῶμεν· καὶ εἰ μὴ δυνάμεθα πάντες
στεφανωθῆναι, κἂν ἐγγὺς τοῦ στεφάνου γενώμεθα· εἰδέναι ἡμᾶς
δεῖ ὅτι ὁ τὸν φθαρτὸν ἀγῶνα ἀγωνιζόμενος, ἐὰν εὑρεθῇ φθείρων, μαστι-
γωθεὶς αἴρεται καὶ ἔξω βάλλεται τοῦ σταδίου· τί δοκεῖτε; ὁ τὸν τῆς ἀφθαρ-
σίας ἀγῶνα φθείρας τί πείσεται; τῶν γὰρ μὴ τηρησάντων φησὶ τὴν σφρα-
γῖδα· ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτήσει· καὶ τὸ πῦρ οὐ σβεσθήσεται·
καὶ ἔσονται εἰς ὅρασιν πάσῃ σαρκί· ὡς οὖν ἐσμὲν ἐπὶ γῆς μετανοή-
σωμεν· πηλὸς γάρ ἐσμεν εἰς τὴν χεῖρα τοῦ τεχνίτου· ὃν τρόπον γὰρ
ὁ κεραμεὺς ἐὰν ποιῇ σκεῦος καὶ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ διαστραφῇ
ἢ συντριβῇ, πάλιν αὐτὸ ἀναπλάσσει· ἐὰν δὲ προφθάσῃ εἰς
τὴν κάμινον τοῦ πυρὸς αὐτὸ βαλεῖν, οὐκέτι βοηθήσει αὐτῷ· οὕτως καὶ ἡμεῖς
ἕως ἐσμὲν ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ· ἐν τῇ σαρκὶ ἃ ἐπράξα-
μεν πονηρὰ μετανοήσωμεν ἐξ ὅλης καρδίας ἵνα σωθῶμεν
ὑπὸ τοῦ κυρίου ἕως ἔχομεν καιρὸν μετανοίας· μετὰ γὰρ τὸ ἐξελθεῖν ἡμᾶς
ἐκ τοῦ κόσμου οὐκέτι δυνάμεθα ἐκεῖ ἐξομολογήσασθαι ἢ μετανο-
εῖν ἔτι· ὥστε ἀδελφοί, ποιήσαντες τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς καὶ τὴν
σάρκα ἁγνὴν τηρήσαντες καὶ τὰς ἐντολὰς τοῦ κυρίου φυλάξαντες,
ληψόμεθα ζωὴν αἰώνιον· λέγει γὰρ ὁ κύριος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ·
εἰ τὸ μικρὸν οὐκ ἐτηρήσατε, τὸ μέγα τίς ὑμῖν δώσει; λέγω

γὰρ ὑμῖν ὅτι ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστιν· ἄρα οὖν τοῦ
το λέγει· τηρήσατε τὴν σάρκα ἁγνὴν καὶ τὴν σφραγῖδα ἄσπιλον, ἵνα
τὴν αἰώνιον ζωὴν ἀπολάβωμεν. καὶ μὴ λεγέτω τις ὑμῶν ὅτι αὕτη ἡ
σὰρξ οὐ κρίνεται οὐδὲ ἀνίσταται. γνῶτε· ἐν τίνι ἐσώθητε, ἐν τίνι
ἀνεβλέψατε, εἰ μὴ ἐν τῇ σαρκὶ ταύτῃ ὄντες; δεῖ οὖν ἡμᾶς ὡς ναὸν θεοῦ
φυλάσσειν τὴν σάρκα· ὃν τρόπον γὰρ ἐν τῇ σαρκὶ ἐκλήθητε, καὶ
ἐν τῇ σαρκὶ ἐλεύσεσθε. εἰ Χριστὸς ὁ κύριος ὁ σώσας ἡμᾶς, ὢν μὲν τὸ
πρῶτον πνεῦμα, ἐγένετο σὰρξ καὶ οὕτως ἡμᾶς ἐκάλεσεν, οὕτως καὶ ἡμεῖς
ἐν ταύτῃ τῇ σαρκὶ ἀποληψόμεθα τὸν μισθόν. ἀγαπῶμεν ἀλλήλους
ὅπως ἔλθωμεν πάντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. ὡς ἔχομεν καιρ
ὸν τοῦ ἰαθῆναι, ἐπιδῶμεν ἑαυτοὺς τῷ θεραπεύοντι θεῷ, ἀντι
μισθίαν αὐτῷ διδόντες. ποίαν; τὸ μετανοῆσαι ἐξ εἰλικρινοῦς καρδί
ας. προγνώστης γάρ ἐστιν τῶν πάντων καὶ εἰδὼς ἡμῶν τὰ ἐν καρδίᾳ. δῶμεν
οὖν αὐτῷ αἶνον μὴ ἀπὸ στόματος μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ καρδίας,
ἵνα ἡμᾶς προσδέξηται ὡς υἱούς. καὶ γὰρ εἶπεν ὁ κύριος· ἀδελφοί μου
οὗτοί εἰσιν οἱ ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου. ὥστε, ἀδελφοί,
ποιήσωμεν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς, ἵνα
ζήσωμεν. καὶ διώξωμεν μᾶλλον τὴν ἀρετήν, τὴν δὲ κακί
αν καταλείπωμεν ὡς προοδοιπόρον τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, καὶ φύγωμεν
τὴν ἀσέβειαν, μὴ ἡμᾶς καταλάβῃ κακά. ἐὰν γὰρ σπουδά
σωμεν ἀγαθοποιεῖν, διώξεται ἡμᾶς εἰρήνη. διὰ ταύτην δὲ
τὴν αἰτίαν οὐκ ἔστιν εὑρεῖν ἄνθρωπον, οἵτινες παράγουσι φόβους
ἀνθρωπίνους, προαιρούμενοι μᾶλλον τὴν ἐνθάδε ἀπόλαυσιν,

τὴν μέλλουσαν ἐπαγγελίαν· φησὶ γὰρ ὁ προφητικὸς λόγος ...
ὅτι θάλλει ἡ ματαιότης· καὶ οἱ ἀντιγραφεῖς μὴ ἔχειν μέλλουσαν ἐπαγ-
γελίαν· καὶ φασὶν αὐτοὶ μόνοι ταῦτα ἐπράξαντο· ἀνακτῆναι νῦν·
ἐπιμένουσι κακοδιδασκαλίαις τοῦ ταῖς ἀπάταις τύχης· οὐκ ἔδοξεν
ὁ ἴδιος ὅσιος τοῦ Χριστοῦ, αὐτοῖς· τί καὶ οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ· ἡ μήτηρ
ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ δουλεύσωμεν τῷ θεῷ καὶ ἐσόμεθα δίκαιοι· ἐὰν δὲ
μὴ δουλεύσωμεν διὰ τὸ μὴ πιστεύειν ἡμᾶς τῇ ἐπαγγελίᾳ τοῦ θεοῦ, τα-
λαίπωροι ἐσόμεθα· λέγει γὰρ καὶ ὁ προφητικὸς λόγος· ταλαίπω-
ροί εἰσιν οἱ δίψυχοι· οἱ διστάζοντες τῇ καρδίᾳ· οἱ λέγοντες ταῦτα πάλαι
ἠκούσαμεν καὶ ἐπὶ τῶν πατέρων ἡμῶν· ἡμεῖς δὲ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας προσδε-
χόμενοι οὐδὲν τούτων ἑωράκαμεν· ἀνόητοι, συμβάλετε ἑαυτοὺς
ξύλῳ· λάβετε ἄμπελον· πρῶτον μὲν φυλλοροεῖ· εἶτα βλαστὸς
γίνεται· εἶτα ὄμφαξ· εἶτα σταφυλὴ παρεστηκυῖα· οὕτως καὶ ὁ
λαός μου ἀκαταστασίας καὶ θλίψεις ἔσχεν· ἔπειτα ἀπολήψεται
τὰ ἀγαθά· ὥστε ἀδελφοί μου μὴ διψυχῶμεν ἀλλὰ ἐλπίσαντες ὑπομεί-
νωμεν ἵνα καὶ τὸν μισθὸν κομισώμεθα· πιστὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐπαγγειλάμενος
τὰς ἀντιμισθίας ἀποδιδόναι ἑκάστῳ τῶν ἔργων αὐτοῦ· ἐὰν οὖν ποιήσωμεν
τὴν δικαιοσύνην ἐναντίον τοῦ θεοῦ, εἰσήξομεν εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ·
καὶ ληψόμεθα τὰς ἐπαγγελίας ἃς οὖς οὐκ ἤκουσεν· οὐδὲ ὀφθαλμὸς εἶδεν·
οὐδὲ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου ἀνέβη· ἐκδεχώμεθα οὖν καθ' ὥραν τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ ἐν ἀγάπῃ καὶ δικαιοσύνῃ· ἐπειδὴ οὐκ οἴδαμεν τὴν ἡμέραν τῆς
ἐπιφανείας τοῦ θεοῦ· ἐπερωτηθεὶς γὰρ αὐτὸς ὁ κύριος ὑπό τινος· πότε ἥξει
αὐτοῦ ἡ βασιλεία· εἶπεν· ὅταν ἔσται τὰ δύο ἓν καὶ τὸ ἔξω ὡς τὸ ἔσω·

καὶ τὸ ἄρσεν μετὰ τῆς θηλείας· οὔτε ἄρσεν οὔτε θῆλυ· τὰ δύο δὲ ἕν ἐστιν.
ὅταν λαλῶμεν ἑαυτοῖς ἀλήθειαν· καὶ ἐν δυσὶ σώμασιν ἀνυποκρίτως
εἴη μία ψυχή· καὶ τὸ ἔξω ὡς τὸ ἔσω τοῦτο λέγει· τὴν ψυχὴν λέγει τὸ
ἔσω· τὸ δὲ ἔξω τὸ σῶμα λέγει· ὃν τρόπον οὖν σου τὸ σῶμα φαίνεται·
οὕτως καὶ ἡ ψυχή σου δῆλος ἔστω ἐν τοῖς καλοῖς ἔργοις· καὶ τὸ ἄρσεν
μετὰ τῆς θηλείας οὔτε ἄρσεν οὔτε θῆλυ τοῦτο λέγει· ἵνα ἀδελφὸς ἰδὼν
ἀδελφὴν οὐδὲν φρονῇ περὶ αὐτῆς θηλυκόν· μηδὲ φρονῇ τι περὶ αὐτοῦ
ἀρσενικόν. ταῦτα ὑμῶν ποιούντων φησίν, ἐλεύσεται ἡ βασιλεία
τοῦ πατρός μου. ἀδελφοὶ οὖν ἤδη ποτὲ μετανοήσωμεν· νήψωμεν
ἐπὶ τὸ ἀγαθόν· μεστοὶ γάρ ἐσμεν πολλῆς ἀνοίας καὶ πονηρίας· ἐξαλείψωμεν
ἀφ' ἡμῶν τὰ πρότερα ἁμαρτήματα· καὶ μετανοήσαντες ἐκ ψυχῆς σω-
θῶμεν· καὶ μὴ γινώμεθα ἀνθρωπάρεσκοι· μηδὲ θέλωμεν μόνον ἑαυτοῖς
ἀρέσκειν· ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔξω ἀνθρώποις ἐπὶ τῇ δικαιοσύνῃ· ἵνα τὸ ὄνομα
δι' ἡμᾶς μὴ βλασφημῆται· λέγει γὰρ ὁ κύριος· διὰ παντὸς τὸ ὄνομά μου
βλασφημεῖται ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν· καὶ πάλιν· οὐαὶ δι' ὃν βλασφημεῖται τὸ ὄνο-
μά μου· ἐν τίνι βλασφημεῖται; ἐν τῷ μὴ ποιεῖν ὑμᾶς ἃ λέγομεν.
τὰ ἔθνη γὰρ ἀκούοντα ἐκ τοῦ στόματος ἡμῶν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ ὡς καλὰ
καὶ μεγάλα θαυμάζει· ἔπειτα καταμαθόντα τὰ ἔργα ἡμῶν ὅτι
οὐκ ἔστιν ἄξια τῶν ῥημάτων ὧν λέγομεν, ἔνθεν εἰς βλασφημίαν τρέπον-
ται λέγοντες εἶναι μῦθόν τινα καὶ πλάνην· ὅταν γὰρ ἀκούσωσι παρ' ἡμῶν
ὅτι λέγει ὁ θεός· οὐ χάρις ὑμῖν εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς· ἀλλὰ
χάρις ὑμῖν εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς καὶ τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς· ταῦτα
ὅταν ἀκούσωσι, θαυμάζουσι τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀγαθότητος· ὅταν

δὲ ἴδωσιν ὅτι οὐ μόνον τοὺς μισοῦντας οὐκ ἀγαπῶμεν ἀλλ' ὅτι οὐδὲ τοὺς
ἀγαπῶντας, καταγελῶσιν ἡμῶν καὶ βλασφημεῖται τὸ ὄνομα. ὥστε ἀδελ-
φοί, ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς ἡμῶν θεοῦ ἐσόμεθα ἐκ τῆς ἐκκλησίας
τῆς πρώτης τῆς πνευματικῆς, τῆς πρὸ ἡλίου καὶ σελήνης ἐκτισμένης· ἐὰν δὲ μὴ ποιήσω-
μεν τὸ θέλημα κυρίου, ἐσόμεθα ἐκ τῆς γραφῆς τῆς λεγούσης· ἐγενήθη ὁ οἶκός μου σπή-
λαιον λῃστῶν. ὥστε οὖν αἱρετισώμεθα ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας τῆς ζωῆς εἶναι ἵνα σωθῶμεν.
οὐκ οἴομαι δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν ὅτι ἐκκλησία ζῶσα σῶμά ἐστι Χριστοῦ· λέγει γὰρ ἡ γραφή·
ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον ἄρσεν καὶ θῆλυ· τὸ ἄρσεν ἐστὶν ὁ Χριστός, τὸ θῆλυ ἡ
ἐκκλησία· καὶ ὅτι τὰ βιβλία καὶ οἱ ἀπόστολοι τὴν ἐκκλησίαν οὐ νῦν εἶναι
ἀλλὰ ἄνωθεν. ἦν γὰρ πνευματική, ὡς καὶ ὁ Ἰησοῦς ἡμῶν· ἐφανερώθη δὲ ἐπ' ἐσχάτων
τῶν ἡμερῶν ἵνα ἡμᾶς σώσῃ· ἡ ἐκκλησία δὲ πνευματικὴ οὖσα ἐφανερώθη
ἐν τῇ σαρκὶ Χριστοῦ, δηλοῦσα ἡμῖν ὅτι ἐάν τις ἡμῶν τηρήσῃ αὐτὴν ἐν τῇ σαρ-
κὶ καὶ μὴ φθείρῃ, ἀπολήψεται αὐτὴν ἐν τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ· ἡ γὰρ σὰρξ
αὕτη ἀντίτυπός ἐστιν τοῦ πνεύματος· οὐδεὶς οὖν τὸ ἀντίτυπον φθείρας τὸ αὐθεν-
τικὸν μεταλήψεται. ἄρα οὖν τοῦτο λέγει, ἀδελφοί· τηρήσατε τὴν
σάρκα, ἵνα τοῦ πνεύματος μεταλάβητε. εἰ δὲ λέγομεν εἶναι τὴν σάρκα
τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸ πνεῦμα Χριστόν, ἄρα οὖν ὁ ὑβρίσας τὴν σάρκα ὕβρισεν τὴν
ἐκκλησίαν. ὁ τοιοῦτος οὖν οὐ μεταλήψεται τοῦ πνεύματος, ὅ ἐστιν ὁ Χριστός. τοσαύτην
δύναται ἡ σὰρξ αὕτη μεταλαβεῖν ζωὴν καὶ ἀθανασίαν, κολληθέντος
αὐτῇ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου. οὔτε ἐξειπεῖν τις δύναται οὔτε λαλῆσαι ἃ ἡτοι-
μασεν ὁ κύριος τοῖς ἐκλεκτοῖς αὐτοῦ. οὐκ οἴομαι δὲ ὅτι μικρὰν συμβουλί-
αν ἐποιησάμην περὶ ἐγκρατείας, ἣν ποιήσας τις οὐ μετανοήσει, ἀλλὰ καὶ
ἑαυτὸν σώσει κἀμὲ τὸν συμβουλεύσαντα. μισθὸς γὰρ οὐκ ἔστιν μικρὸς

πλανωμένην ψυχὴν καὶ ἀπολλυμένην ἀποστρέψαι εἰς τὸ σωθῆναι. ταύτ
ην γὰρ ἔχομεν τὴν ἀντιμισθίαν ἀποδοῦναι τῷ θεῷ τῷ κτίσαντι ἡμᾶς. ἐὰν ὁ
λέγων καὶ ἀκούων μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης καὶ λέγῃ καὶ ἀκούῃ. ἐμμείνωμεν
οὖν ἐφ' οἷς ἐπιστεύσαμεν δίκαιοι καὶ ὅσιοι, ἵνα μετὰ παρρησίας αἰτῶμεν
τὸν θεὸν τὸν λέγοντα· ἔτι λαλοῦντός σου ἐρῶ· ἰδοὺ πάρειμι. τοῦτο γὰρ τὸ ῥῆ
μα μεγάλης ἐστὶν ἐπαγγελίας σημεῖον. ἑτοιμότερον γὰρ ἑαυτὸν λέγει ὁ κύριος εἰς τὸ δι
δόναι τοῦ αἰτοῦντος. τοσαύτης οὖν χρηστότητος μεταλαμβάνοντες, μὴ φθο
νήσωμεν ἑαυτοῖς τυχεῖν τοσούτων ἀγαθῶν. ὅσην γὰρ ἡδονὴν ἔχει τὰ ῥήματα
ταῦτα τοῖς ποιήσασιν αὐτά, τοσαύτην κατάκρισιν ἔχει τοῖς παρακούσασιν.
ὥστε ἀδελφοί, ἀφορμὴν λαβόντες οὐ μικρὰν εἰς τὸ μετανοῆσαι, καιρὸν
ἔχοντες, ἐπιστρέψωμεν ἐπὶ τὸν καλέσαντα ἡμᾶς θεόν, ἕως ἔτι ἔχομεν τὸν παρα
δεχόμενον ἡμᾶς. ἐὰν γὰρ ταῖς ἡδυπαθείαις ταύταις ἀποταξώμεθα καὶ τὴν ψυχὴν
ἡμῶν νικήσωμεν ἐν τῷ μὴ ποιεῖν τὰς ἐπιθυμίας αὐτῆς τὰς πονηράς, μεθέξο
μεν τοῦ ἐλέους Ἰησοῦ. γινώσκετε δὲ ὅτι ἔρχεται ἤδη ἡ ἡμέρα τῆς κρίσεως
ὡς κλίβανος καιόμενος, καὶ τακήσονταί τινες τῶν οὐρανῶν, καὶ πᾶσα ἡ γῆ ὡς
μόλιβος ἐπὶ πυρὶ τηκόμενος, καὶ τότε φανήσεται τὰ κρύφια καὶ φανερὰ
ἔργα τῶν ἀνθρώπων. καλὸν οὖν ἐλεημοσύνη ὡς μετάνοια ἁμαρτίας·
κρείσσων νηστεία προσευχῆς, ἐλεημοσύνη δὲ ἀμφοτέρων· ἀγάπη δὲ καλύπτει
πλῆθος ἁμαρτιῶν· προσευχὴ δὲ ἐκ καλῆς συνειδήσεως ἐκ θανάτου ῥύεται.
μακάριος πᾶς ὁ εὑρεθεὶς ἐν τούτοις πλήρης· ἐλεημοσύνη γὰρ κούφισμα ἁ
μαρτίας γίνεται. μετανοήσωμεν οὖν ἐξ ὅλης καρδίας, ἵνα μή τις ἡμῶν παρα
πόληται. εἰ γὰρ ἐντολὰς ἔχομεν καὶ τοῦτο πράσσειν, ἀπὸ τῶν εἰδώλων ἀποσπᾶν
καὶ κατηχεῖν, πόσῳ μᾶλλον ψυχὴν ἤδη γινώσκουσαν τὸν θεὸν οὐ δεῖ ἀπόλλυσθαι;

οὐ τὸ εὐσεβὲς ἀλλὰ τὸ κερδαλέον διώκοντες· καὶ διὰ τοῦτο θεία
κρίσις ἔβλαψεν πνεῦμα μὴ ὂν δίκαιον καὶ ἐβάρυνεν δεσμοῖς. τῷ μόνῳ
θεῷ ἀοράτῳ πατρὶ τῆς ἀληθείας τῷ ἐξαποστείλαντι ἡμῖν τὸν σωτῆρα καὶ
ἀρχηγὸν τῆς ἀφθαρσίας· δι' οὗ καὶ ἐφανέρωσεν ἡμῖν τὴν ἀλήθειαν
καὶ τὴν ἐπουράνιον ζωήν· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων:-

Στίχοι χ' ρη' τα κε':

:· ὀνόματα τῶν βιβλίων παρ' ἑβραίοις:·

βρισίθ· γένεσις· ἐλσιμώθ· ἔξοδος· ὀδδικρά·
λευιτικόν· διησοῦ· ἰησοῦ τοῦ ναυῆ· ἐλεδεβαρί·
δευτερονόμιον· οὐιδαβήρ· ἀριθμοί· δαρούθ· τῆς ῥούθ·
διώβ· τοῦ ἰώβ· δάσοφτιμ· τῶν κριτῶν· σφερτελίμ·
ψαλτήριον· διεμμεουήλ· βασιλειῶν α'· διαδδουδεμουήλ·
βασιλειῶν β'· δαμαλαχήμ· βασιλειῶν γ'· ἀμαλαχήμ· βασι-
λειῶν δ'· δαβριιαμίν· παραλειπομένων α'· δαβριιαμίν· παραλειπο-
μένων β'· δαμαλώθ· παροιμιῶν· δακοέλεθ· ἐκκλησιαστής·
σιρασιρίμ· ᾆσμα ἀσμάτων· διερέμιου· ἱερεμίας· δααθαριασάρ·
δωδεκαπρόφητον· δησαίου· ἡσαΐου· διεεζεκιήλ· ἰε-
ζεκιήλ· δαδανιήλ· δανιήλ· δέσδρα· ἔσδρας α'· δέ-
σδρα· ἔσδρας β'· δεσθήρ· ἐσθήρ:-

:· Διδαχὴ τῶν δώδεκα ἀποστόλων:·

Διδαχὴ κυρίου διὰ τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῖς ἔθνεσιν. ὁδοὶ δύο
εἰσί· μία τῆς ζωῆς καὶ μία τοῦ θανάτου· διαφορὰ δὲ πολλὴ μετα-
ξὺ τῶν δύο ὁδῶν. ἡ μὲν οὖν ὁδὸς τῆς ζωῆς ἐστιν αὕτη· πρῶτον· ἀγαπή-